

DÜZYAZI

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yere ayrıç içindeki söz getirilirse bir bilgi **yanlışı** ortaya çıkar?

- A) ---- tarafından kaleme alınan *Fabllar* adlı eser, fabl türünün en güzel örnekleridir. (La Fontaine)
- B) Fransız yazar Maupassant'ın öncüsü olduğu olay öyküsünün edebiyatımızda ilk örneklerini ---- vermiştir. (Ömer Seyfettin)
- C) Mehmet Rauf tarafından yazılan ---- edebiyatımızda ilk psikolojik roman örneğidir. (*Eylül*)
- D) ---- tarafından kaleme alınan *Ömer'in Çocukluğu* edebiyatımızda önemli bir anı kitabıdır. (Muallim Naci)
- E) ---- *Günce* adlı eseri Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatında günlük türünün başarılı bir örneğidir. (Orhan Veli'nin)

8. Tanınmış kişilerin yaşamlarının başkası tarafından anlatıldığı eserlere ---- denir. Bu türün Divan edebiyatında karşılığı ----.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) anı - hatıratır
- B) günlük - ruznamedir
- C) gezi yazısı - seyahatnamedir
- D) eleştiri - tenkittir
- E) biyografi - tezkiredir

9. ----; meclis, kurul, komisyon, mahkeme vb. yerlerde söylenenlerin olduğu gibi yazıya geçirilmesidir. Aksi sabit oluncaya kadar hukuken geçerli belgelerdir. Bu metinlerde kişisel görüş ve yorumlara yer verilmez, yazılanlarda değişiklik yapılmaz.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Tutanak B) Dilekçe C) Blog
- D) Mektup E) Biyografi

10. Öykü ve romanlarıyla tanınan Samet Ağaoğlu Azerbaycan'dan Türkiye'ye göç eden bir ailenin dördüncü çocuğudur. Babası, Meşrutiyet ve Cumhuriyet devirlerinin ünlü siyasetçilerinden Ahmet Ağaoğlu'dur. Sanatçı ilk ve orta öğrenimini İstanbul'da ve Bayazıt Fevziye Lisesinde tamamladıktan sonra, 1929 yılında Ankara Lisesinden mezun olmuştur. Edebiyata olan ilgisi ortaokulda başlayan Samet Ağaoğlu, 1929-1931 yıllarında Behçet Kemal Çağlar, Ahmet Muhip Dıranas gibi arkadaşlarıyla edebiyat dergisi çıkarmıştır. İlk yazılarını da bu yıllarda bu dergide, ilk öykülerini ise Varlık dergisinde yayımlamıştır.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Anı B) Günlük C) Sohbet
- D) Biyografi E) Otobiyografi

11. I. Kahramanlar toplumun her kesiminden seçilebilir.

II. Üç birlik kuralına uyma zorunluluğu vardır.

III. Kaba, argo söz ve davranışlara yer verilmez.

IV. 18. yüzyılda romantizm akımıyla birlikte ortaya çıkmıştır.

V. Hayat hem acıklı hem gülünç yönleriyle bir bütün olarak yansıtılır.

Dramla ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) I. ve II. B) I. ve V. C) II. ve III.
- D) III. ve IV. E) IV. ve V.

12. Panel sonunda tartışmaya dinleyiciler de dahil edilir, dinleyicilerin soru sormasına izin verilirse panel ---- dönüşür.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) söyleve B) foruma C) sunuma
- D) münazaraya E) söyleşiye

YAZINSAL TÜRLER

ŞİİR BİLGİSİ

1. Gümüş bir dumanla kapandı her yer
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı
Sürüler, çeşmeler, sarı çiçekler
Beyaz kar, yeşil çam, yayla dumanı
- Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?**
- A) Epik B) Lirik C) Didaktik
D) Pastoral E) Satirik
2. **Aşağıda verilen dizelerin hangisinde uyak (kafiye) kullanılmamıştır?**
- A) Bütün ona çevrildi gülümseyen bakışlar
Ayşe'nin gözlerinde yılan oldu nakışlar
B) Kuyrukları düğümlü atlarımız çamurda
Gözlerimiz, akşamdan süzülen ince nurda
C) Kamışlarla çizilmiş bir aynada gölgemiz
Hiç kesilmez bu yolda bizim nefesimiz
D) İzimizden fıskıran sulara dalan yolcu
Bataklıkta güneşle birlikte kalan yolcu
E) İçimden bir gümüş çağlayan geçer
Bağları gül kokan bir cihan geçer
3. Sevmiyorum suyunda yıkanmamış rüzgârı
Dalgaların gözümde tütüyor mavi, yeşil
İçimi güldürmüyor sensiz ay ışıkları
Ufkundan yükselmeyen güneşler güneş değil
- Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?**
- A) Ölçü B) Durak C) Ulama
D) Tam uyak E) Yarım uyak

4. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde zengin uyak vardır?**

- A) Ağaçlar bir derin hülyaya varmış
Saçında yepyeni teller ağarmış
B) Selâm olsun bizden güzel dünyaya
Selâm olsun sonsuz güneşe, aya
C) Öğleyin bu uyku bir aralıktır
Saf hava bir kanat gibi ılıktır
D) Yol gösterdi göklerden bize binlerce yıldız
Kıpkızıl ufuklardan taşı al bayrağımız
E) Sakarya'dan su içen o çelik süngülerle
Yuvaları dağılmış, yılmaz bir avuç erle

- 5.

I.

Sarp dağlardan örülmüş dört duvar içindeyim
Nerdesiniz güneşler, nerdesiniz ovalar
Dağılmayacak siyah bulutlar içindeyim
Nerdesiniz güneşler, nerdesiniz ovalar

II.

Kimi, "Canım tütünler güneş görmesin!" diye
Koca bir çul tıklılan biricik pencereye
İç çekerek bakıyor merhamet bekler gibi
İnce boynu bükülmüş, solgun çiçekler gibi

- Aşağıdakilerden hangisi, numaralanmış bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?**

- A) Tam kafiyenin kullanılması
B) Düz uyak örgüsüne sahip olması
C) Yalın söyleyişle yazılması
D) 14'ü hece ölçüsüyle yazılması
E) Redife yer verilmesi

ŞİİR BİLGİSİ

6. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif vardır?

- A) Gemiden ne sevimli görünüyordu her yer
Beyaz mendiller gibi titrerken şelâleler
- B) Dağ önümde boy boy, güneş gözümde tel tel
At üstünde söylenen şiirler kadar güzel
- C) Karşımızda nehirle kucaklaşan bir deniz
Kamışlarla çizilmiş bir aynada gölgemiz
- D) Ayrılık görünmüşken
Yâr tutmuyor elimden
- E) Mezardan saadetin ufkuna doğru uçtuk
Garip martılar gibi o gün nasıl kavuştuk

7. I. Epik şiir - savaş betimlemeleri

II. Pastoral şiir - öğüt verme

III. Satirik şiir - eleştirel tutum

IV. Didaktik şiir - doğaya özgü öğeler

V. Lirik şiir - coşkulu, duygusal anlatım

Yukarıdaki numaralanmış şiir türlerinin karşısındaki özelliklerden hangileri yer değiştirilirse eşleştirme yanlışlığı giderilmiş olur?

- A) I. ve II. B) II. ve III. C) II. ve IV.
- D) III. ve IV. E) IV. ve V.

8. Ağacın eyisi özünden olur
Yiğidin eyisi sözünden olur
İl için ağlayan gözünden olur
Ağlama hey gözü yaşın sevdiğim

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yarım uyak kullanılmıştır.
- B) Her dize bir cümle durumundadır.
- C) Düz uyak düzeniyle yazılmıştır.
- D) Rediften yararlanılmıştır.
- E) 11'li hece ölçüsüyle oluşturulmuştur.

9. Aşağıdaki dizelerin hangisinde duraklar, ayraç içinde **yanlış** gösterilmiştir?

- A) Ah o beni o beni
Kakül örtmüş o beni
Ben yarimi unutmam
Unutsa da o beni
(4+3)
- B) Onlar ki sabansız tarlasız çiftçi
Davarsız kavalsız çoban olurlar
(6+5)
- C) Çukurova bayramlığın giyerken
Rüzgâr eser dallarınız atışır
(4+4+3)
- D) Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar
(7+7)
- E) Ben yürürem yane yane
Aşk boyadı beni kane
Ne âkilem ne divane
Gel gör beni aşk neyledi
(5+3)

10. I. Bir gönül hasretinden uzun sürdü yolumuz

Bitti çıra tutmaktan ormanlarda kolumuz

II. Bir nura koşar gibi koşuyorduk üç yolcu

Ta uzaktan havlayan köpek sesine doğru

III. Çırpınan gönlümüzü bir karanlık sarıyor

Solgun dudaklarımız rüzgâra yalvarıyor

IV. Kan dolu bir göz aktı

Gönül tahtımı yıktı

V. Denizlere dökülmüş bu gecenin yıldızı

Yolcular dostu rüzgâr, söndürme çıramızı

Yukarıdaki dizelerin hangilerinde yarım uyağa yer verilmiştir?

- A) I. ve III. B) II. ve IV. C) Yalnız III
- D) IV. ve V. E) Yalnız V

YAZINSAL TÜRLER

ŞİİR BİLGİSİ

1. Dışarda fırtına, tipi...Yerler kar
İçerde baş başa iki bahtiyar
Onları ısıtan eski bir bahar
Dışarda yepyeni bir kış, bir ayaz

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Uyak düzeni abab biçimindedir.
B) Farklı uyak türleri kullanılmıştır.
C) Redif vardır.
D) Dizelerin tümü 6+5 duraklıdır.
E) Ulamaya yer verilmemiştir.

2. Senin için kandiller tutuştu kendisinden
Resmine sürme çektim kandillerin isinden
Saksıda incilendi yapraklar senin için
Söylendi gelmez diye uzaklar senin için

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Lirik B) Epik C) Didaktik
D) Dramatik E) Pastoral

3. Çalış kazan helalinden
Feragat et el malından
Gelip geçen evvelinden
Ne götürmüş azdan çoktan

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Lirik B) Epik C) Pastoral
D) Dramatik E) Didaktik

4. **Aşağıdaki dizelerden hangisi ayraç içindeki kavramla ilişkilendirilemez?**

- A) Çalıştım kadehim dolduramadım
Kimseye hâlimi bildiremedim
(Yarım uyak)
- B) Ufuk ufuk uçtum daldım derine
Sen öğrettin çoban kimdir, sürü ne
Daha yaklaşımdan konak yerine
Göçümü çözdümse sebebi sensin
(Düz uyak)
- C) Kimi deli diye güler arkamdan
Kimi suçlu diye tutar yakamdan
(Ulama)
- D) Kimin kimlik ararken hem güler hem ağlarım
Yükseklerden dökülen, sular gibi çağlarım
(Kelime hâlinde redif)
- E) Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü yalandır
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır
(Didaktik şiir)

5. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde cinaslı uyak vardır?**

- A) Silifke'de çiçek açtı nar şimdi
Sultandağı benek benek kar şimdi
- B) Gönül dile gelir kaval sesinde
Boz martılar düğün yapar Mersin'de
- C) Madem çoban değildin, arkandaki sürü ne
Beni yârdan ayıran, sürüm sürüm sürüne
- D) Toprağı boyadım, otlar ağladı
Oturdum kalkmadım atlar ağladı
- E) Ay doğdu, gölgeler çöktü üstüme
Hicran alev alev aktı üstüme

ŞİİR BİLGİSİ

6. Dağlar ile taşlar ile
Çağırayım Mevlâm seni
Seherlerde kuşlar ile
Çağırayım Mevlâm seni
- Bu dördlüğün aşağıdaki dizelerin hangisiyle aynı zihniyet özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?**
- A) Ay yansın ağalar güneş tutulsun
Parladı parladı çalın kılınca
Oklar gıcırdaşın ayyuka çıksın
Mevla'nın aşkına çalın kılınca
- B) Kapısında durup her bâr
Yüzün dergâhına tut var
Yürekten kıl demâdem zâr
Hakk'a yalvar seherlerde
- C) Benim dostum gelişinden bellidir
Ak elleri deste deste güllüdür
Güzel seven yiğitler de bellidir
Melil, mahzun gezer eller içinde
- D) Ölmek kaderde var, bize ürküntü vermiyor
Lâkin vatandan ayrılışın ıztırâbı zor
- E) Sandım ki uzaklaştı yağın kar ve karanlık
Uykumda bütün bir gece Körfez'deyim artık

7. Küçüktüm, küçüktüm
Oltayı attım denize
Bir üşüşüverdi balıklar
Denizi gördüm
Bir uçurtma yaptım, telli duvaklı
Kuyruğu ebemkuşağı renginde
Bir salıverdim gökyüzüne
Gökyüzünü gördüm
- Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**
- A) Didaktik şiire ait özelliklerini taşımaktadır.
B) Kapalı bir anlatım öncelenmiştir.
C) Ulama yoktur.
D) Serbest şiire özgü nitelikler taşır.
E) Halk edebiyatı geleneğiyle yazılmıştır.

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde ayraç içinde verilen uyak yoktur?**

- A) Veysel bu sitemler canımı yaktı
Güzellerde eda yoktur, naz kalktı
(Yarım uyak)
- B) Ortasında deniz, kenarlar kara
Bu dünyada cennet olmuş kullara
(Zengin uyak)
- C) Altmış iki yıldır seni ararım
Tükendi sabrım, yoktur kararım
(Tunç uyak)
- D) Çile var ki çok nimetten evladır
Sabır, şükür her ziynetten evladır
(Tam uyak)
- E) Al bu kadehini kaldır dediler
Gözünün yaşıyla doldur dediler
(Cinaslı uyak)

9. I. Açar solar türlü çiçek
Kimler gülmüş, kim gülecek
- II. Ben sana bülbül, bana sen gülşen ol
Ko beni ağlayayım, sen gül, şen ol
- III. Şöhretin yayılmış hudut dışına
Ayrı bir güzellik başlı başına
- IV. Aşkın beni elden ele gezdirdi
Beni candan usandırdı, bezdirdi
- V. Can cesetten ayrılacak
Tütmez baca, yanmaz ocak

Yukarıdaki dizelerin hangilerinde aynı uyak türü kullanılmıştır?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

YAZINSAL TÜRLER

ŞİİR BİLGİSİ

1. Bir gemi bembeyaz teniyle açıklarda
Güverteleri uçtan uca orman
Aldım çiçeğimi şurama bastım
Bastım ki yalnızlığımış
- I. Halk şiiri geleneğinden yararlanılmıştır.
II. Uyak ve rediften yararlanılmıştır.
III. Şairin mahlasına yer verilmiştir.
IV. Serbest ölçüyle oluşturulmuştur.
V. İmgeli söyleyişlere yer verilmiştir.
- Yukarıdaki dizelerle ilgili olarak verilen numaralanmış bilgilerden hangileri söylenebilir?**

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

2. Aruz ölçüsünde, aruz kalıbından dolayı kısa hecelerin uzun okunmasına ne ad verilir?
- A) Medd B) İmale
C) Vasl D) Zihaf
E) Tahfif

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde şiirsellik daha sınırlıdır?
- A) Belki rüyalarıdır bu taze açmış güller
Bu yumuşak aydınlık dalların tepesinde
B) Kararınca hava veya yağmur yağınca
Seni daha çok anıyor, özlüyorum
C) Her şey yerli yerinde; bir dolap uzaklarda
Azapta bir ruh gibi gıcırıyor durmadan
D) O sükût bahçesi, ufkunda kuş yerine
Hasret kanat çırpır düşünen ellerine
E) Hep aynı nağmede çılğın dolaşan yaylar
Bir yıldız kervanı gibi haftalar, aylar

4. I. Durgun havuzların süsü ten rengi çiçek
Bir mevsim cümbüşü içinde süzülerek
II. Şişesi is bağlamış bir lambanın ışığı
Her yüze çiziyordu bir hüznün kırışığı
III. Vadide bir hazin nağme ürperdi
Bu ıssız dağların sen misin derdi
IV. Coşarak ruhunun bütün hevesi
Yükseldi uzaktan bir çoban sesi
V. Gönlüm her zamanki gibi hülyalara daldı
Yüreğim âdeta incelmış kopacak bir daldı

Yukarıdaki dizelerde aşağıdaki uyak türlerinden hangisi yoktur?

- A) Zengin B) Tunç C) Tam
D) Yarım E) Cinaslı

5. O zaman başından aşkındı derdi
Mermeri oyardı, taşı delerdi

Aşağıdakilerin hangisinde kullanılan uyak türü yukarıda verilen beyittekiyle aynıdır?

- A) Başiboş, kırlara salar tayını
Elinden düşürmez okla yayını
B) Leyla gelin oldu, Mecnun mezarda
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda
C) Çokta kederlenir, azda gülerim
Ustura ağzında düşüncelerim
D) Bir sarsıntı.. Uyandım uzun süren uykudan
Geçiyordu araba yola benzer bir sudan
E) Fani bir iz bırakmış burda yatmışsa kimler
Aygın baygın maniler, şaşırtıcı resimler

ŞİİR BİLGİSİ

6. Philokleon :

Dostlar çoktan duydum sesinizi
Ama çıkıp gelemem ardınızdan
Bırakmıyorlar beni mahkemeye
Gidip yargı vermeye
Canlara kıymaya bırakmıyorlar

Koro :

Kimmiş o?
Söyle dostlarına
Kimmiş seni eve kapayan?

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Epik B) Didaktik C) Satirik
D) Dramatik E) Pastoral

7. Gâh eserim yeller gibi

Gâh tozarım yollar gibi

Gâh akarım seller gibi

Gel gör beni aşk neyledi

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerin şiir ögesi olarak görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uyak B) Seci
C) Redif D) Asonans
E) Aliterasyon

8. **Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif yoktur?**

- A) Uyan yârim, sesler geldi derinden
Karanlık oynadı, koptu yerinden
B) İçimde damla damla bir korku birikiyor
Üstüme camlarını, hep simsiyah, dikeyor
C) Başka aşk istemez, aşkınla çarpar kalbimiz
Ey vatan gözyaşların dinsicin, yetiştik çünkü biz
D) Ne sabahı göreyim ne sabah görüneyim
Islak bir yorgan gibi, sımsıkı bürüneyim
E) İkinizin de ne eş ne arkadaşınız var
Dünyada taşınacak bir kuru başınız var

9. I.

Akşam, güneş artık deniz ufkunda silindi
Hülyâ gibi yalnız gezinenler köye indi
Ben kaldım, uzaklarda günün sesleri dindi
Gönlümle, hayâlet gibi, ben kaldım o yerde

II.

Parmağını sürsen dünyaya, rengini anlarsın
Gözünle görsen elmayı, sesini duyarsın
Onu işitsen, yuvarlağı sende kalır
Her başlangıçta yeni bir anlam vardır
Nedensiz bir çocuk ağlaması bile
Çok sonraki bir gülüşün başlangıcıdır

Yukarıdaki şiirlerle ilgili olarak aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) İkisinde de ulamaya yer verilmiştir.
B) I. şiir, ölçülü; II. şiir, serbest yazılmıştır.
C) I.de, "özlem"; II.de, "umut" teması vardır.
D) İkisinde de aynı nazım birimi kullanılmıştır.
E) İkisinde de imgeli söyleyiş söz konusudur.

10. Sev seni seveni hâk ile yeksân ise
Sevme seni sevmeyeni Mısır'a sultân ise

Yukarıdaki dizelerde "s" sesi belirgin şekilde tekrar edilerek yinelenmiştir. Şiirde ahengi sağlamak için bu şekilde bir sessiz harfin yinelenmesine ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) intak B) aliterasyon C) seci
D) asonans E) tekrar

YAZINSAL TÜRLER

ŞİİR BİLGİSİ

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde duraklarda belli bir kurala uyulmamıştır?

- A) Âşık oldum, inanma olmadım desem bile
Gönlünü kaptırarak bir keşişin kızına
Otuz iki dişini söktüren Kerem bile
Benden ziyade âşık değildi Aslı'sına
- B) Akşamı getiren sesleri dinle
Dinle de gönlümü alıver gitsin
Saçlarımdan tutup kor gözlerinle
Yaşlı gözlerime dalıver gitsin
- C) Ne hasta bekler sabahı
Ne taze ölüyü mezar
Ne de şeytan, bir günahı
Seni beklediğim kadar
- D) Besbelli ölümüm sabahleyindir
İlk ışık korkuyla girerken camdan
Uzan, başucumda perdeyi indir
Mum olduğu gibi kalsın akşamdan
- E) Emrah der ki düştüm dile
Bülbül figan eder güle
Güzel sevmek bir sarp kale
Ya alınır ya alınmaz

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tunç uyak kullanılmıştır?

- A) Bîçâre gönüller, ne giden son gemidir bu
Hicranlı hayâtın ne de son mâtemidir bu
- B) Dönülmez akşamın ufkundayız, vakit çok geç
Bu son fasıldır ey ömrüm, nasıl geçersen geç
- C) Siz ey yığın yığın büyük yalnızlar
Ey mevsim işçisi, ey topraksızlar
- D) Bütün sevgileri atıp içimden
Varlığımı yalnız ona verdim ben
- E) Bir gün dedim ki istemem artık ne yer ne yâr
Çıktım sürekli gurbete, gezdim diyâr diyâr

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde kullanılan uyak çeşidi diğerlerinden farklıdır?

- A) Bu tümsek, koparken büyük zelzele
Son vatan parçası geçerken ele
- B) Gelir beni yakar suya düşer kor
Düşünen baş çekmek, dert çekmekten zor
- C) Sahil boyunca körfez, ışıklarla oymalı
Kordon, Konak, Karantina, sakın Güzelyalı
- D) Yıkılır, yırtılır her kalın perde
Hesaba çekilir dünya mahşerde
- E) Yok, şimdi lüferden dönüyormuş şu kayıklar
Gönlüm yanarak bunları aylarca sayıklar

4. Bir arzuhal yazsan makama varsan
Ağlasan derdini davanı sorsan
Ağır hasta olsan hekime varsan
Yarana bir ilaç sürmez parasız

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Satirik B) Epik C) Dramatik
D) Didaktik E) Pastoral

5.

	I. Grup	II. Grup
I.	Hece ölçüsü	Açık-kapalı hece
II.	Ahenk	Yergi ve hiciv
III.	Çapraz uyak	Aliterasyon
IV.	Satirik şiir	Durak
V.	Aruz ölçüsü	

Yukarıdaki I. grupta verilen terimlerden hangisi, II. grupta verilenlerden biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

ŞİİR BİLGİSİ

6. Dize sonlarında yazılışları ve görevleri aynı yapım veya çekim ekleri redifi oluşturur. Farklı görevdeki ekler yazılışları aynı olsa da redif değildir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerin hangisinde redif vardır?

- A) Arkasında ritmin geniş rüzgârı
Savruluyor yüzü, çılgın kolları
- B) Her an değişiyor, yelken, gül, kanat
Defneler önünde şaha kalkan at
- C) Yaralı bir ceylân gibi bakarak
Uçuyor, duruyor, bekliyor... çıplak
- D) Ağlama, gözleri kızarmış çocuk
Bak, tek güzelliğimiz yokluk
- E) Korkmayana zarar gelmez, bunu bil
Aklından korkuyu, gözünden yaşı sil

7.

I.

Bir ağıt söyleyeyim, dağ dilinden
Dumlu'dan Ağrı'ya ün gitsin gelsin
Destanlar duyulsun tarih yolundan
O günden dünlere şan gitsin gelsin

II.

Her şey yerli yerinde; masa, sürahi, bardak
Serpilen aydınlıkta dalların arasından
Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman
Sessizlik dökülüyor bir yerde yaprak yaprak

- I. Ulamaya yer verme
- II. Redife yer verme
- III. Hece ölçüsüyle yazılma
- IV. Çapraz uyak şemasıyla yazılma
- V. Mahlasa yer vermeme

Yukarıdaki numaralanmış bilgilerden hangileri verilen şiirlerin ortak özelliği değildir?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde tam uyak kullanılmamıştır?**

- A) Deniz ufkunda batan güneş
Rabbim bu uğultu, bu ateş
- B) İçlenme, beyhudedir, maziyi sakın anma
Kendini yuvasından bırakır ki akşama
- C) Yan yana sessizce mevsimle keder
Esen rüzgârlara sen kendini ver
- D) Durgun havuzları işlesin bırak
Sen kalbini dinle, ufkuna bak
- E) Ruhundaki susuzluk engin mesafelere
Narin kanatlarıyla uçar orman, dağ dere

9. Ağyârı sürüp gönlüm evin halvet edindim
Tâ kim gele ol yâr ana mihmân ola bir gün

Ey bülbül-i dilhaste melûl olma kafeste
Kim menzilin ol bağ ü gülistân ola bir gün

Hem bâd-ı sabâ ere beşâret vere gülden
Hem gonce dahi gül gibi handân ola bir gün

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Uyak düzeni ab cb db şeklindedir.
- B) Cinaslı uyağa yer verilmiştir.
- C) Divan edebiyatı geleneğiyle yazılmıştır.
- D) Aruz ölçüsü kullanılmıştır.
- E) Nazım birimi beyittir.

10. **Aruz ölçüsünde, aruz kalıbından dolayı uzun heceleri kısa okunması ne ad verilir?**

- A) Vasl B) İmale
C) Med D) Zihaf

E) Matla

YAZINSAL TÜRLER

ŞİİR BİLGİSİ

1. Aşağıdakilerin hangisinde verilen dizeler imgesi bir anlatım içermemektedir?

- A) Gündüzler size kalsın, verin karanlıkları
Örtün, üstüme örtün serin karanlıkları
- B) Ürkek dalgaların omuzlarında
Tül tül dağılanlar, sırrı havada
- C) Kaç akşam seyrettim bu sahilde ben
Bulutların solgun menekşesinden
- D) Biz de dostlarımıza sitem ederiz elbet
Hele unutulursa yaşadığımız güzel günleri
- E) Bitmeyen aşk türküsü kumruların sesinde
Rüyası ömrümüzün çünkü eşyaya siner

2. Hepsi güzeldir kar, tipi, fırtına
Günlerin geçişi ardi ardına

Bu dizelerde görülen uyak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tunç uyak
- B) Zengin uyak
- C) Tam uyak
- D) Yarım uyak
- E) Cinaslı uyak

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yarım uyak kullanılmıştır?

- A) Yollar uzun, yollar ince
Yol kısalır aşk gelince
- B) Sen de eller gibi adımı unut
Kapımı birkaç gün için açık tut
- C) Baş yorgun, yaslanır yeşil otlara
Göz dalgın, uzanır ta bulutlara
- D) Bilmem ki nerede bu gizli bahar
İklimler dışında bir iklim mi var
- E) Gün olur çağırır beni her ufuk
Sevdalar eline başlar yolculuk

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tunç uyak kullanılmıştır?

- A) Kırılmış bir kalbe son kalan yoldaş
Gizlice dökülen beş on damla yaş
- B) Çünkü her sevincin sonu kederde
Saadet, sabaha karşı göklerde
- C) Artık önünde sakın ufuklar gerek sana
Ömründe son keyif verecek şeydir insana
- D) Ey tren sesleri, tren sesleri
Gurbete gidenler yıllardan beri
- E) Sisler ve gölgeler yayılırken bütün kıra
Baktım, seninle dopdolu yüzlerce hatıra

5. Anlamları ayrı, yazılış ve söylenişleri aynı olan sözcük ve sözcüklerin benzerliğine dayanan uyak türüne ne ad verilir?

- A) Yarım uyak
- B) Zengin uyak
- C) Tam uyak
- D) Tunç uyak
- E) Cinaslı uyak

6. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde "iç uyak" kullanılmıştır?

- A) Şeb-i hicran yanar canım, döker kan çeşm-i gir-yânım
Uyarır halkı efganım, kara bahtım uyanmaz mı?
- B) İşbu dünyâya gelenler bir dem eğlenmediler
Hânümânın döküti gitti yağıdan kaçmış gibi
- C) Ol şeh-i hûbân ki iklim-i dilin sultânıdır
Her ne der cân üstüne fermân anun fermânıdır
- D) Ne yüz ağardasun Ahmed reh-i aşkından
Ki rakîbe uyar ol yüzü karadan geçmez
- E) Hamide kadlerine rişte-i eşki takup bunlar
Atarlar tir-i maksudu nedendir yayı bilmezler

ŞİİR BİLGİSİ

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ulama yoktur?

- A) Serin rüzgârlara pencereni aç
Karşında fecirle değişen ağaç
- B) Bak, seyret ağaran rengini ufkun
Mahmur gözlerinde süzüksün uykun
- C) Bırak saçlarınla oynasın rüzgâr
Gümüş çıplaklığı bir başka bahar
- D) Bir ruh gülümsüyor gibi derinden
Mehtabın ördüğü saatler nerde
- E) Varsın bahçelerde rüzgâr gezinsin
Yağmur ince ince toprağa sinsin

8. Aşağıdaki dizelerden hangisinin diğerlerinden farklı bir gelenek içinde yazıldığı düşünülebilir?

- A) Anlamını yitir yazılanlar
Sonunda güneşe tutulmaktan
- B) İşte son damlalarını da bırakıyor güneş
Karanlık bastırarak neredeyse
- C) Gidersem bir ince silüettir hatıraların kalbi
Gelmek gitmemektir derim
- D) Yüreği kabarmış bahçenin güneş altında
Boşalıyor bahçenin zihni usul usul
- E) Sizlersiniz bu ân'ı ışıklarla Türk eden
Eksilmesin şu mutlu şafaklar bu ülkeden

9. I. Ey beni bu derde giriftar eden
II. Eski muhabbeti kaldırdın neden
III. Gönül ister kavuşmayı ölmeden
IV. Gül olmasa bülbül ah u zar etmez

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Duraklarda belirli bir kurala uyulmuştur.
- B) Hepsinde redif kullanılmıştır.
- C) Sadece IV. dizede ulama vardır.
- D) Çapraz uyak örgüsüyle oluşturulmuştur.
- E) Lirik şiir türüne ait özellik taşımaktadır.

10. I.

Bahar gelir, bulanırsın, çoğarsın
Dalga vurur, kenarlara taşarsın
Dünya kurulalı böyle yaşarsın
Tükenmez ömrün var bol, Kızılırmak

II.

Sen bir ceylan olsan ben de avcı
Avlasam çöllerde saz ile seni
Bulunmaz dermanı yoktur ilacı
Vursam yaralasan söz ile seni

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen şiirlerin ikisi için de söylenebilir?

- A) Mahlasa yer verilmiştir.
- B) Çapraz uyak düzenine sahiptir.
- C) 4+4+3 duraklı hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- D) Yinelemelere yer verilmiştir.
- E) Redife yer verilmiştir.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Dize ortalarında bulunan ve mısra sonlarındaki uyakla uyumlu olan ses benzerliğine "iç uyak" denir.
- B) Aruz ölçüsünde sesli harfle biten heceler "açık hece", sessiz harfle biten heceler ise "kapalı hece"dir.
- C) Şiirde aynı sesli harflerin tekrarlanmasından meydana gelen ahenge "aliterasyon" denir.
- D) Dize sonlarında tekrar edilen; yazılışları, anlamları ve görevleri aynı olan eke, sözcük ve sözcük gruplarına "redif" denir.
- E) Pastoral şiirlerin birkaç çobanın karşılıklı konuşması tarzında yazılanlarına "eglog" denir.

YAZINSAL TÜRLER

ŞİİR BİLGİSİ - DÜZYAZI (NESİR)

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Klasik komedyada güldürü öğelerinden yararlanılarak insanları düşündürme amaçlanır.
- B) Masallarda tekrar edilen kalıplaşmış bölümler vardır.
- C) Tiyatroda kuliste durarak oyunculara sözlerini fısıltıyla söyleyip hatırlatan yardımcı kişiye "süflör" denir.
- D) İnsan dışındaki varlıkların genellikle hayvanların kişileştirilmesi ve konuşturulması esasına dayanan ve çoğunlukla şiir biçiminde yazılan yapıtlara "efsane" denir.
- E) Günlük olayları yorumlayıp değerlendirmek amacıyla yayımlanan, kısa, özlü, etkili gazete yazılarına fıkra denir.

2. Yapmaya alıştırdığımız işlerden binde biri bile kendimizle doğrudan doğruya ilgili değil. Bakarsanız bir adam canını dişine takmış, kurşun yağmuru altında, yıkık bir kale duvarına tırmanıyor bütün hıncıyla; bir başkası, karşı tarafta, kan revan içinde, aç susuz savunuyor o kaleyi ölesiye: Kendileri için mi gösteriyorlar bu yararlılığı? Uğruna ölecekleri ve hiç görmedikleri insan belki o sırada kılını kıpırdatmadan keyif sürmektedir. Bakarsınız bir başkası, bitkin, perişan, saç sakalı birbirine karışmış kitaplıktan çıkıyor gece yarısı.

Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Makale
B) Sohbet
C) Eleştiri
D) Biyografi

E) Gezi yazısı

3. Divan şiiri geleneği ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Daha çok yarım uyak kullanılmıştır.
- B) Hem beyit hem dörtlük kullanılmıştır.
- C) Ortak şiir biçimleri kullanılmıştır.
- D) Aruz ölçüsü kullanılmıştır.
- E) Sanatlı bir söyleyiş önemsenmiştir.

4. Bizdik o hücumun aşkıyla kanatlı
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı
Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle
Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle

Bu dizelerde, aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Satirik
B) Epik
C) Dramatik
D) Didaktik
E) Pastoral

5. Cihana bir daha gelmek hayal edilse bile
Avunmak istemeyiz öyle bir teselliyle

Aşağıdakilerin hangisinde kullanılan uyak türü yukarıda verilen beyittekinden farklıdır?

- A) Geniş kanatları boşlukta simsiyah açılan
Ve arkasında güneş doğmayan büyük kapıdan
- B) Geçince başlayacak bitmeyen sükunlu gece
Guruba karşı bu son bahçelerde, keyfince
- C) Ah eden kimdir bu saat kuytuda
Sustu bülbüller, hıyaban uykuda
- D) Ya şevk içinde harab ol, ya aşk içinde gönül
Ya lale açmalıdır göğsümüzde yahud gül
- E) Başka aşıklardan almışsan nefes
Başka yerden, başka vadilerden es

ŞİİR BİLGİSİ - DÜZYAZI (NESİR)

6. Vasıdan çün âşık-ı müstâğni eyler bir visal
Âşıkâ mâşukdan her dem bu istiğnâ nedir

Hikmet-i dünyâ vü mâfihâ bilen ârif değil
Ârif oldur bilmeye dünyâ vü mâfihâ nedür

Ah u feryâdın Fuzûlî incidibdir âlemi
Ger belâ-yı ışk ile hoşnûd isen gavga nedir

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mahlas kullanılmıştır.
B) Uyak ve rediften yararlanılmıştır.
C) Birden çok ulama vardır.
D) Nazım birimi benttir.
E) Divan şiiri geleneğiyle oluşturulmuştur.

7. İsimden de anlaşılacağı üzere "aşırı avlanma" balık normalden fazla balık avlama anlamına gelir. Aşırı avlanmanın meydana gelmesi durumunda, belirli bir popülasyondaki balık sürüleri yavaş yavaş azalacak ve nihayetinde de tamamen yok olacaktır. Daha büyük ağlar ve tarama aletleri gibi daha gelişmiş balık avlama imkânlarına sahip gemilerin sayısının artmasıyla birlikte son yıllarda aşırı avlanma gündeme gelmiştir. Birçok balık türü aşırı avlanmaya maruz kalmaktadır. Öyle ki BM Gıda ve Tarım Örgütünün tahminine göre dünyadaki balık rezervlerinin yaklaşık %70'i ya tam ve aşırı kapasiteye sahip ya da tükenmiş durumdadır.

Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Fıkra
B) Eleştiri
C) Makale
D) Biyografi

E) Günlük

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde farklı bir uyak kullanılmıştır?**

- A) Gül nefesin leylak kokun seninle
Mutluluklar sana yakın seninle
B) Senden boşalan bağıma gözyaşları dolmuş
Gördüm ki yazın bastığımız otları solmuş
C) Gayeleri gönül kırmak dal gibi
Ülkeler fethetmiş bir kral gibi
D) Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli
E) Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden
Birçok seneler geçti, dönen yok seferinden

9. Acılmış bir çiçektir her gülen dudak
Kılıfta tomurcuk zor gülen dudak

Bu dizelerde görülen uyak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zengin uyak
B) Tunç uyak
C) Tam uyak
D) Yarım uyak
E) Cinaslı uyak

10. Edgar Allan Poe, bu yapıtında da görüldüğü üzere sıra dışı olandan hoşlanır. Onun tüm öykülerinde korku ve gerilim ögesinin önemli bir yeri vardır. Korku öykülerini yazarken doğaüstü motiflerle dolu zengin bir repertuarı okuyucuya sunmaktan kendini alamaz. Okuyucunun merakını gidermekte acele etmemek hatta bu duygunun uzamasını sağlamak gereklidir. Yazarın düşsel, gotik dünyalarda geçen öykülerine, bazen bir hayalet bazen bir dedektif öyküsünün tadını duyumsarsınız. Öte yandan hiçbirinde eksik olmayan bir unsur vardır: Gerçeklik izlenimi veren ince ayrıntılar.

Bu parçada aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Anı
B) Eleştiri
C) Günlük
D) Gezi yazısı

E) Fıkra

SÖZ SANATLARI (EDEBÎ SANATLAR)

1. "Güz mü geldi rengin soldu / Ne tez yaprak dök-tün ömrüm" dizelerinde "ömür" bir ağaç gibi düşü-nülmüş fakat "ağaç" söylenmeden onu çağrıştıran "yaprak dökmek" sözü kullanılmıştır. Dolayısıyla bu dizelerde ---- sanatı yapılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İstiare B) Teşbih C) Tevriye
D) Tezat E) Ad aktarması

2. **Bir sözün benzetme amacı güdülmeksizin başka bir söz yerine kullanılmasına ne ad verilir?**

- A) Mecazımürsel B) Tevriye
C) İstiare D) Tecahülûarif
E) İrsalimesel

3. Kınalı kekliğim gel yamacıma

Bu beyitteki altı çizili sözcükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) İstiare B) Telmih C) Tevriye
D) Kinaye E) Teşbih

4. "Eşkıya gibi yoluma inen karlı dağ / Ben yârimden ayrı düştüm sen yolumu bağlar mısın?" dizelerinde dağlar yol kesen bir eşkıyaya benzetilerek ---- sanatına başvurulmuştur.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) nida B) tecahülûarif C) mübalağa
D) teşbih E) irsalimesel

5. Nefes alıyor sessiz perdeler karanlıkta
Ay sükûtle örüyor tenhada kozasını
Fısıldıyor perdeler bir haber karanlıkta
Ve uyku uzatıyor sükûn dolu tasını

Bu dizelerde kişileştirilen varlıklar aşağıdaki-lerin hangisinde verilmiştir?

- A) perdeler - ay - uyku
B) perdeler - tas - uyku
C) ay - koza - perdeler
D) uyku - tas - ay
E) fısıltı - koza - sükût

6. Varlıkta yoksul oldum
Benliğimden geçeli

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan han-gisi vardır?

- A) Kinaye B) Tezat C) Açık istiare
D) Leffüneşr E) Hüsnütalil

7. "Anadolu yollara dökülmüş, onun gelmesini bek-liyordu."

Bu cümlede aşağıdaki söz sanatlarından han-gisi vardır?

- A) Ad aktarması B) Abartma C) Kinaye
D) Teşhis E) Nida

8. **Şairin çok iyi bildiği bir gerçeği bilmiyormuş, anladığını anlamamış gibi görünme sanatına ne ad verilir?**

- A) Tariz B) Kinaye
C) Telmih D) Tecahülûarif

- E) Hüsnütalil

SÖZ SANATLARI (EDEBÎ SANATLAR)

9. Divan şiirinde, söz sanatlarıyla sağlanan derin ve yoğun bir anlam söz konusudur. Şair bunu gerçekleştirebilmek için kimi zaman bir sözü hem gerçek hem mecaz anlamda kullanır ama mecaz anlamını kasteder. Kimi zaman birden çok gerçek anlamı olan bir sözcüğün yakın anlamını söyleyerek uzak anlamını kasteder. Kimi zaman da söylediklerinin tam tersini kasteder.

Bu parçada özellikleri dile getirilen edebî sanatlar, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Tevriye - Kinaye - Tecahülûarif
B) Kinaye - Tevriye - Tariz
C) Tenasüp - Ad Aktarması - Mübalağa
D) Teşbihibeliğ - İstiare - Leffüneşr
E) Tecahülûarif - İstifham - Telmih

10. O çay ağır akar, yorgun mu bilmem
Mehtabı hasta mı solgun mu bilmem

Dizelerinde şair çayın yorgun olamayacağını, mehtabın hasta olamayacağını çok iyi bilmesine rağmen bilmiyormuş gibi görünerek ---- sanatına başvurmuştur.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) cinas B) tecahülûarif C) hüsnütalil
D) telmih E) tevriye

11. Başaksın bağrımda beslediğimsin
Bohçamı buketle bezediğimsin
Biçare birebir beklediğimsin
Beni benliğine bin bağla bağla

Bu dizelerde "b" sesi belirgin bir şekilde sık tekrarlanarak ---- sanatı yapılmıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) asonas B) aliterasyon C) seci
D) akrostiş E) tenasüp

12. Aramazdık gece mehtabı yüzün parlarken
Bir uzak yıldız benzerdi güneş sen varken

Dizelerinde mehtap, yıldız ve güneş sözcükleri birbirleriyle ilişkili sözcükler olduğu için ----; bir durum ya da kişi olduğundan çok büyük gösterildiği için de ---- sanatı vardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) tariz - telmih
B) leffüneşr - teşbihibeliğ
C) mübalağa - kinaye
D) istiare - tekrar
E) tenasüp - mübalağa

13. Sevgilinin servi boyunu benim gözyaşımın nemi
büyüttü uzattı
O fidana ne oldu şimdi? Nemden inciniyor?

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?

- A) Tevriye B) İstifham C) Abartma
D) Açık istiare E) Hüsnütalil

14. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, ayraç içinde verilen edebî sanat yoktur?

- A) Lâleyi sümbülü, gülü diken almış
Zevk u şevk ehlini âh u inleme almış
(Tenasüp)
B) Kaşına ya da alnına benzetmek için
Dolunay olur gökte ay, bazen de hilal
(Hüsnütalil)
C) Her zulmü, kalın boğmağa bir parça kan yeter
Ey şark uyan yeter, ey şark uyan yeter
(Tekrir)
D) Can kafeste durmaz uçar
Dünya bir han konan göçer
(İstiare)
E) Gün doğumundan gün batımına kızardı bahçe
Bir bir leylâk nergis lâle ve sümbül düştü
(Mübalağa)

SÖZ SANATLARI (EDEBÎ SANATLAR)

1. **Gül-i ruhsâr**una karşı gözümden kanlı akar su
Habibim fasl-ı güldür bu akar sular bulanmaz mı

Bu dizelerde sevgilinin güle benzeyen yanağı (gül-i ruhsar), alt dizedeki güllerin açtığı bahar mevsimi (fasl-ı gül) ile; gözünden akan kanlı yaşlar da alt dizedeki baharda suların bulanık akmasıyla ilintilendirilmiştir. Bir beyit içinde, birinci dizede en az iki şeyi söyleyip, ikinci dizede bunlarla ilgili benzerlik ve karşılıkları ortaya koyma sanatına ---- adı verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) kinaye B) tevriye C) leffüneşr
D) tecahülûarif E) tariz

2. Üzerime hatıran yağıyor
Bu yokluk çıra gibi yaktı bizi

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri vardır?

- A) Teşbih - Kinaye B) İstiare - Teşbih
C) Teşhis - Tezat D) İstiare - Teşhis
E) Kinaye - Tezat

3. Değirmeni döndürmek zor
Tek başına
Hele bu zamanda
Erkeğin kazancı yetmiyor

Bu dizelerdeki, “tek başına değirmeni döndürmenin zor olduğu” ifadesi gerçek anlamında da anlaşılabilir bir ifadedir. Ancak burada şair “tek başına geçim temin etmenin zorluğu”nu anlatmak istemiş ve ---- sanatına başvurmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) tecahülûarif B) tariz C) kinaye
D) hüsnütalil E) tekrar

4. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde nida sanatı yoktur?**

- A) Hac yollarında meşale-i karban gibi
Erbâb-ı aşk içinde nümayansın ey gönül
B) Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak bir devrin battığı yerdir
C) Hey hey efeler hey
Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
D) Ey beyaz mintanımı her sabah yıkamaktan
Parmağının derisi kopan anam, elveda!
E) Kandilli yüzerken uykularda
Mehtabı sürükledik sularda

5. “Okul duvarında rastladım Âşık Sümmani'ye. ‘Bulmadım dünyada gönüle mekân / Nerde bir gül bitse etrafı diken’ diyordu yılların eskitemediği bu çınar.” ifadelerinde ----, ---- ve ---- sanatları vardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) ad aktarması - kinaye - istiare
B) tekrar - seci - cinas
C) nida - leffüneşr - tecahülûarif
D) cinas - hüsnütalil - telmih
E) istifham - kinaye - tevriye

6. “İlahi! Hamdımı sözüne sertac ettim, zikrini kalbime mi'rac ettim, kitabını kendime minhac ettim. Ben yoktum var ettin, varlığından haberdar ettin, aşkınla gönlümü bikarar ettin. Kulluk edemedim, affına geldim.”

Bu parçada “sertac”, “mirac”, “minhac”, “var”, “haberdar”, “bikarar” gibi sözcükler kafiyeli olarak kullanıldığından ---- sanatına başvurulmuştur.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) telmih B) tevriye C) hüsnütalil
D) cinas E) seci

SÖZ SANATLARI (EDEBÎ SANATLAR)

7. "Hanımeli, kuzukulağı, devetabanı, aslanağzı" gibi bitki isimlerini meydana getiren sanatlı söyleyiş ----.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) istiaredir
B) tevriyedir
C) tezattır
D) leffüneşrdir
E) secidir

8. Sakın bir **söz söyleme**... Yüzüme **bakma** sakın **Sesini duyan** olur, sana **göz** koyan olur

Bu dizelerde ilk mısradaki "söz söyleme" ve "bakma" ile ikinci mısradaki "sesini duyan" ve "göz" kelimeleri arasında ---- vardır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) mecazımürsel B) tariz C) istifham
D) leffüneşr E) cinas

9. Hani sevgilinin selamı, nerde ondan bir haber
Ey rüzgâr senin de bütün işin havaymış, boşmuş

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?

- A) İstifham B) Nida C) Tevriye
D) Teşhis E) Mübalağa

10. İncecikten bir kar yağar

Tozar Elif Elif diye
Deli gönül abdal olmuş
Gezer Elif Elif diye

Bu dizelerde Karacaoğlan ikinci ve dördüncü mısralarda ---- yoluna başvurarak şiirde ahenk oluşturmuştur.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) asonans B) tekrir C) aliterasyon
D) nida E) cinas

11. Salındı bahçeye girdi
Çiçekler selama durdu
Mor menekşe boyun eğdi
Gül kızardı utancından

Bu dörtlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) Tevriye B) Hüsnütalil C) İntak
D) Telmih E) Tekrir

12. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde istiare vardır?**

- A) Taç yaprakları döküldü soldu bu gönlümün
Yaşıyorum hüznü ve yalnız
B) Ben kapını misafir gibi çaldığımda
Kalbinin kapılarını sonuna kadar aç
C) Nerde o çılgın neşen
O yaprakların çiçeklerin meyven
D) Sabah rüzgârının esintisi
Pırlıl pırlıl yansıyan bir ayna gibi
E) Size bir olay anlatayım çok kısa
Bir kış günüydü, kar yağıyordu

13. Ve sen güldün diye rengârenk yağmurlar yağdı
İnsanı ağlatan yağmurlar yağdı
Yaralı bir ceylan gözleri kadar sıcak
Yaralı bir ceylan kalbi gibi içli bir sesin vardı

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri vardır?

- A) Tekrir - Tariz B) Cinas - Seci
C) Teşhis - Tezat D) İstiare - Teşhis
E) Hüsnütalil - Teşbih

14. İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsin
Ya nice okumaktır

Bu dörtlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) Tekrir B) Mübalağa C) Teşhis
D) Teşbih E) Cinas

SÖZ SANATLARI (EDEBÎ SANATLAR)

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde abartma (mü-balağa) yoktur?

- A) Ses verir çiğnediğin taşlara seslensen eğer
Nur olur gözlerinin değdiği bir vaha bile
- B) Bomba şimşekleri beyninde inip her siperin
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin
- C) Neden böyle düşman görünürsünüz
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar
- D) Gördüler gün de bin kez öldüğümü
Binde birini hikâye etmişler
- E) Bir ben miyim perişan gecenin karanlığında
Yosun tutmuş gözlerim, yalnızlar rıhtımında

2. Yıllar bir gözyaşı olup da kaymış
Nurlu ihtiyarın yanaklarında
Yapraktan saçlarını yerlere yaymış
Sonbahar ağlıyor ayaklarında

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?

- A) Teşbih B) Teşhis C) Kapalı istiare
D) Tenasüp E) Hüsnütalil

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tezat sanatı yoktur?

- A) Çiçeksiz bir çiçekçi dükkânında durmuş
Tüllere sarılmış mor bir Karadağ tabancasıyla
- B) Cinayeti kör bir balıkçı gördü
Ben gördüm kulaklarım gördü
- C) Ya gezen bir ölü yahut gömülen bir diriyim
Mumyadır canlı da cansız da bu kabristanda
- D) Ak alımda kara duran yazımı
Elbet dedim günü gelir, yâr siler
- E) Mevsimdir, geleceksen gelmeli
Gözlüyorum sende bir ilkbahar ben

4. Bahar geldi koyun kuzu koklaştı
İki âşık senelerdir bekleşti
Kara gözlüm, düğün dernek yaklaştı
Vatan borcu biter bitmez ordayım
Dağlar taşlar bu hasretlik derdinde
Sabır, sebat etmez gönül yurdunda

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) İntak B) Teşhis C) Tenasüp
D) Dolaylama E) Teşbihbeliğ

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecazımür-sel (ad aktarması) yoktur?

- A) Kasaba yeni yapılan yoldan çok memnundu.
B) Genç kramponlarımız bu turnuvada yarışacak.
C) Evden izin almadan sizinle gelemem.
D) Bir şişeyi bitiren çocuk ikinciyi de istedi.
E) Ayakkabısını çıkarıp hemen yatağa uzandı.

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, ayraç içinde verilen edebî sanat yoktur?

- A) Bülbül şakır bir ağacın nazenin gülüsün
Tarlalarda gülümseyen çiçeklerin alında
(Tenasüp)
- B) Var olan yokluğun ömrünü sürüyorum
Aşklar bomboş kuruntu, hürriyetler esaret
(Tezat)
- C) Süleyman kuş dili bilür dediler
Süleyman var Süleyman'dan içerü
(Telmih)
- D) Dinmiş denizlerin şarkısı, rüzgâr uyumakta
Körfez düşünür, Kanlıca mahzundur uzakta
(İntak)
- E) Besbelli her saat artar kederi
Belki de yüreği yara dağların
(Teşhis)

SÖZ SANATLARI (EDEBÎ SANATLAR)

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, araç içinde verilen edebî sanat **yoktur**?

- A) Deme olmaz küçüktür büyük
Damlaya damlaya göl olur zira
(İrsalimesel)
- B) İnci dişler yakışmaz mı gül yüze
Gül canım, gül kana kana
(Teşbihbeliğ)
- C) Toprak bir bakışınla kızıl renge büründü
Yıldızlar ülfet için gündüz göründü
(Hüsnütalil)
- D) Kim o deme boşuna benim ben
Öyle bir ben ki gelen kapına baştan başa sen
(İstifham)
- E) Ah bu türküler köy türküleri
Ana sütü gibi candan
Ana sütü gibi temiz
(Teşbih)

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, araç içinde verilen edebî sanat **yoktur**?

- A) Delice esince dağdan fırtına
Sanki kanat takmış gibi sırtına
Uçtu da karınca çok çok uzağa
Söylendi, "Ben nasıl düştüm tuzağa?"
(İntak)
- B) Baktığım yüce dağlar
Mazisi yürek dağlar
(Cinas)
- C) Üç parmak noksan ölçersen kile
Tatlı söz konuşma bir kimse ile
Dört kuruşa sekiz kuruş et hile
Hilekârlık hoş sanattır usanma
(Tezat)
- D) Sevgiliden ayrı düştü garip ah!
İğne deliğinden geçer oldu vah
(Abartma)
- E) Her şey ne sıcaktı, her şey ne iyi
Hatta o karanlık, aysız geceler
(Telmih)

9. "Senin mihr ü vefâ gösterdiğin ağıyâra çok gördüm / Galattır kim seni bî-mihr okurlar bî-vefâ derler" dizelerinde Fuzuli, "Ben senin benden başka herkese sevgi ve vefa gösterdiğini çok gördüm. Senin vefasız ve muhabbetsiz olduğunu söylemeleri doğru değildir." diyerek aslında zarif bir şekilde sevgilinin ilgisizliğinden şikâyet etmekte ve söylediğinin tam tersini kastederek ---- sanatına başvurmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) hüsnütalil B) tariz C) tevriye
D) seci E) telmih

10. Bir haberin gelse iki satırlık
Yüreğim birdenbire kanatlanır yücelir
Bir martı gibi çıkar kapına gelir
Çıkıp gittiğinden beri sessiz sedasız
Başiboş kalan esir, zindanda yatan hürüm

Bu dördükte aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi **yoktur**?

- A) İstiare B) Tezat C) Tenasüp
D) Mecazımürsel E) Telmih

11. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, araç içinde verilen edebî sanat **yoktur**?

- A) Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir orman gibi kardeşçesine
(Teşbih)
- B) Sisler bulvarında seni kaybettim
Sokak lambaları öksürüyordu
(Teşhis)
- C) Derman arar iken derde duş oldum
Ağlama gözlerim Mevla kerimdir
(Tezat)
- D) Çok ağladım Mecnun gibi çöllerde
Ferhat gibi şirin yardan ayrıldım
(Telmih)
- E) Masallarda, türkülerde, cönklerde
Seni buldum, seni duydum, seni okudum
(İntak)

İSLAM ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI / İSLAMİ DÖNEM İLK ESERLER

1. Aşağıdakilerin hangisinde Türklere ait destanlar bir arada verilmiştir?

- A) Oğuz Kağan - Bozkurt - Ergenekon - Ramayana
 B) Türeyiş - Göç - Şehname - Oğuz Kağan
 C) Göç - Türeyiş - Oğuz Kağan - Manas
 D) Alp Er Tunga - Gilgamiş - Nibelungen - Manas
 E) İlyada - Türeyiş - Ergenekon - Türeyiş

2. I. Nazım birimi ağırlıklı olarak beyittir.
 II. Koşuk, sagu, destan ve sav türünde ürünler ortaya konmuştur.
 III. Redif ve uyak, yok denecek kadar azdır.
 IV. Yabancı dillerin etkisi yoktur, arı bir Türkçe kullanılmıştır.
 V. Şiir ve müzik iç içedir.

İslamiyet öncesi Türk edebiyatıyla ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri söylenemez?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve III.
 D) II. ve IV. E) IV. ve V.

3. Aşağıdakilerden hangisi Türklere ait doğal bir destandır?

- A) Şehname B) Oğuz Kağan
 C) İlyada D) Şinto
 E) Gilgamiş

4. Aşağıdakilerden hangisi doğal destanlar arasında gösterilemez?

- A) Kurtarılmış Kudüs B) Şinto
 C) Mahabharata D) İlyada
 E) Şehname

5. I. Eski Türk edebiyatında günümüzdeki "ağıt" türündeki şiirleri karşılayan nazım biçimidir.
 II. "Sığır" adı verilen av törenlerinde söylenen şiirlerdir.
 III. Eski Türklerde ölen bir kimsenin ardından düzenlenen törenlere verilen addır.
 IV. Eski Türk edebiyatı döneminde ozanların çaldığı telli Türk sazına verilen addır.

Aşağıdakilerin hangisinin tanımına yukarıda numaralanmış cümlelerin birinde yer verilmiştir?

- A) Koşuk B) Yuğ C) Kopuz
 D) Baksı E) Sagu

6. I. Kaşgarlı Mahmut tarafından Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılan eser, dönemin Türk boyları, Türkçenin kolları, folkloru ve yaşayış tarzlarını içeren ansiklopedik tarzda bir sözlüktür.
 II. Edip Ahmet Yükeki tarafından yazılan ve "Hakikatlerin Eşiği" anlamına gelen eser, didaktik nitelikler taşımaktadır.
 III. Türk edebiyatının ilk siyasetnamesi sayılan eser, Yusuf Has Hacıp tarafından kaleme alınmış mesnevi türünde bir yapıttır.
 IV. Ahmet Yesevi tarafından yazılan eser koşma tarzında kafiyelenmiş ve hece vezniyle yazılan dörtlüklerden oluşmuştur.

Yukarıda aşağıdaki yapıtların hangisiyle ilgili bir açıklamaya yer verilmemiştir?

- A) Kutadgu Bilig
 B) Atabetü'l Hakayık
 C) Divanü Lügati't Türk
 D) Divan-ı Hikmet
 E) Kitab-ı Dede Korkut

İSLAM ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI / İSLAMİ DÖNEM İLK ESERLER

7. I. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında günümüz atasözlerinin karşılığıdır.
II. Bir düşünce, bir deneyim, bir nasihat en az sözcükle yoğun bir biçimde anlatılır.
III. Biçim olarak bir düzyazı tümcesi ya da bir şiir dizesi olabilirler.
IV. İslamiyet öncesi Türk edebiyatına ait bu sözlerin kimileri küçük ses farklılıklarıyla günümüz Türkçesinde de yaşamaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sav B) Koşuk C) Şölen
D) Sagu E) Destan

8. **Aşağıdakilerin hangisinde İslamiyet Dönemi Türk destanları bir arada verilmiştir?**

- A) *Satuk Buğra Han - Manas - Cengiz Han - Battal Gazi*
B) *Danışmend Gazi - Sarı Saltuk - Manas - Erge-
nekon*
C) *Cengiz Han - Köroğlu - Battal Gazi - Oğuz Ka-
ğan*
D) *Alp Er Tunga - Satuk Buğra Han - Battal Ga-
zi - Danışmend Gazi*
E) *Manas - Köroğlu - Göç - Edige*

9. (I) *Kutadgu Bilig*, dört ana karakter arasında geçen diyaloglardan oluşan alegorik tarzda bir eserdir. (II) 6645 beyit ve 173 dörtlükten oluşan kaside tarzındaki bu eserde sembolik kişilerin her birinin belirli bir sosyal rolü vardır ve her biri belirli bir değeri temsil eder. (III) Kuntogdı hükümdardır ve hukuku, adaleti temsil eder. (IV) Vezirlerden Aytoldı saadeti, devleti; Ögdülmüş akli temsil eder. (V) Odgurmuş ise akibeti ve kanaati sembolize eder.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. Tarih öncesi dönemde tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstülükleri konu alan, milletlerin hayatını derinden etkileyen bir olay sonucu ortaya çıkan ve zamanla zenginleştirilerek bir ozan tarafından nazma çekilen ürünlere ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) mit B) motif C) şölen
D) destan E) sav

11. I. Göktürk Devleti'nden kalma 7 ve 8. asra ait, Türk tarihinin bilinen ilk yazılı eseridir.
II. Söylev diliyle yazılmışlardır ve siyasetname niteliği taşımaktadırlar.
III. Türk adının, Türk milleti isminin geçtiği ilk Türkçe yazılı metinlerdir.
IV. Bilge Kağan, Kül Tigin ve Vezir Tonyukuk adına yazılmışlardır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Kitab-ı Dede Korkut*
B) *Orhun Yazıtları*
C) *Divanü Lügati't Türk*
D) *Divan-ı Hikmet*
E) *Kutadgu Bilig*

12. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında şaman, baksı, kam adı verilen kişilerce çeşitli törenlerde söylenen aşk, sevgi ve doğa güzelliklerinin ele alındığı şiirlere ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) türkü B) destan
C) sav D) koşuk

- E) varsağı

İSLAM ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI / İSLAMİ DÖNEM İLK ESERLER

1. I. *İlyada - Odysseia*
II. *Şehname - Ramayana*
III. *Chanson de Roland - Le Cid*
IV. *Manas - Ergenekon*
V. *Gilgamiş - Şehname*

Yukarıdakilerin hangilerinde aynı ulusa ait destanlar bir arada verilmiştir?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) IV. ve V.

2. (I) Dede Korkut Hikâyeleri, Oğuz Türklerine ait, olağanüstü ve gerçeğe yakın olayları içeren bilinen en eski epik destansı hikâyelerdir. (II) Destandan halk hikâyesine geçiş dönemi ürünü kabul edilirler. (III) Şiir ve düzyazı parçalarından oluşan on iki hikâyeye ve bir ön sözden oluşmaktadır. (IV) 15. yüzyılda bilinmeyen kişiler tarafından yazıya geçirilmiştir. (V) Hikâyelerde geçen Dede Korkut, hikâyeleri kaleme alan efsanevi bir kişiliktir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. I. *Kutadgu Bilig*
II. *Mizanü'l Evzan*
III. *Divanü Lügati't Türk*
IV. *Atabetü'l Hakayık*
V. *Divan-ı Hikmet*
VI. *Mecalisü'n Nefais*

Yukarıdakilerin hangileri İslamiyet Dönemi ilk eserleri arasında gösterilemez?

- A) I. ve II. B) II. ve VI. C) III. ve V.
D) IV. ve VI. E) V. ve VI.

4. **Aşağıda verilen açıklamaların hangisi ayraç içinde verilen destanla ilgili değildir?**

- A) Altay Türklerine ait bu destan, aynı zamanda ilk Türk destanlarından olma özelliğine sahiptir. (*Yaratılış Destanı*)
B) Makedonya kralı İskender'in İran üzerinden Türkistan Bölgesi'ne yaptığı sefer esnasında Türk hükümdarının halkını ve ordusunu İskender'den koruması anlatılır. (*Şu Destanı*)
C) MÖ 7. yüzyılda Türk-İran savaşlarında ün kazanmış, İran ordularını mağlup etmiş bir Türk hükümdarının savaşlarının anlatıldığı destandır. (*Oğuz Kağan Destanı*)
D) Yok olma tehlikesiyle karşılaşan Göktürklerin yeniden dirilip çoğalmasında ve tarih sahnesine çıkması anlatılır. (*Bozkurt Destanı*)
E) Düşman saldırısına uğrayan Türklerin dağlık gizli bir bölgeye çekilmesi, zamanla çoğalarak demir dağı eritip yurtlarına dönmeleri anlatılır. (*Ergenekon Destanı*)

5. **Aşağıdakilerden hangisi Türk destanlarında görülen mitolojik öğelerden biri değildir?**

- A) Işık B) Pegasus C) Rüya
D) Mağara E) Umay

6. I. Hoca Ahmet Yesevi'nin şiirlerinden oluşur.
II. İslami düşünceleri ve bilgileri içermektedir.
III. Ağırlıklı olarak aruz ölçüsü kullanılmıştır.
IV. "Mutlu olma bilgisi" anlamına gelmektedir.
V. Tasavvufi Türk edebiyatının bilinen ilk eseridir.

Yukarıda verilenlerin hangileri *Divan-ı Hikmet*'le ilgili olarak söylenemez?

- A) I. ve II. B) II. ve III. C) III. ve IV.
D) Yalnız IV E) Yalnız V

İSLAM ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI / İSLAMİ DÖNEM İLK ESERLER

7. *Kitab-ı Dede Korkut* destandan halk hikâyeciliğine geçiş dönemi ürünüdür. Eserde olağanüstülük içermeyen on iki öykü bulunmaktadır. Bütünüyle düzyazı biçiminde olan eser Arapça kalemeye alınmıştır. Eserin sonunda dönemin Türk dünyasını gösteren bir harita bulunmaktadır.

Yukarıda numaralanmış bölümlerin hangisi doğrudur?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. I. *Kaybolmuş Cennet*
II. *Çılgın Orlando*
III. *Kurtarılmış Kudüs*
IV. *İlyada*
V. *İlahi Komedy*

Yukarıda verilenlerin hangileri doğal destandır?

A) I. ve II. B) II. ve III. C) III. ve IV.
D) Yalnız IV E) Yalnız V

9. I. Türk edebiyatında aruz vezniyle yazılmış bilinen ilk eserdir.
II. Mesnevi nazım biçimiyle kaleme alınmıştır.
III. Didaktik nitelikler taşıyan eser bir siyasetname örneğidir.
IV. Yusuf Has Hacıp tarafından Hakaniye lehçesiyle kaleme alınmıştır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yapıt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Divan-ı Hikmet*
B) *Atabetü'l Hakayık*
C) *Divanü Lügati't Türk*
D) *Kutadgu Bilig*
E) *Kitab-ı Dede Korkut*

10. *Kutadgu Bilig*, *Atabetü'l Hakayık* ve *Divan-ı Hikmet*'in ortak özelliği ----

Bu cümle aşağıdakilerin hangisiyle tamamlırsa bilgi yanlışlığı ortaya çıkmaz?

- A) dinî konuları ele almalarıdır.
B) mesnevi nazım biçimiyle yazılmalarıdır.
C) siyasetname örneği olmalarıdır.
D) aynı yazar tarafından kaleme alınmalarıdır.
E) hece ölçüsüyle kaleme alınmalarıdır.

11. I. *Irk Bitig*
II. *Kalyanamkara Papamkara Hikâyesi*
III. *Altun Yaruk*
IV. *Sekiz Yükmek*
V. *Şehname*

Yukarıda verilenlerin hangileri Uygur metinleri arasında gösterilemez?

A) I. ve II. B) II. ve III. C) III. ve IV.
D) Yalnız IV E) Yalnız V

12. Erdi aşın taturgan
Yavlak yağış kaçurgan
Oğrak süsin kaytargan
Bastı ölüm ahtarı

(Konuklara yemeği tattıran)
(Kötü düşmanı kaçırta)
(Oğrak ordusunu püskürten bir yiğit idi)
(Ölüm onu yere yıkarak bastırdı)

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sagu nazım biçimiyle yazılmıştır.
B) 7'li hece vezniyle söylenmiştir.
C) Düz uyak düzeni vardır.
D) Yazan kişinin mahlası vardır.
E) İslamiyet öncesi Türk şiiri örneğidir.

İSLAM ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI / İSLAMİ DÖNEM İLK ESERLER

1. Aşağıdakilerden hangisi doğal destanlar arasında gösterilemez?

- A) *Le Cid* B) *Kalevala*
C) *Igor* D) *Beowulf*
E) *Kaybolmuş Cennet*

2. Destanlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplum derinden etkileyen bir olay çıkış noktasını oluşturur.
B) Olağanüstü olay ve kahramanlara yer verilebilir.
C) Ulusal özellikler taşır.
D) Bütünüyle düzyazı biçimindedir.
E) "Yapay" ve "doğal" destan olmak üzere iki türü vardır.

3. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında ölen bir kişinin ardından kurban adı verilen törenlerde söylenen sagu adı verilen şiirlerin halk edebiyatındaki karşılığı ağıt; Divan edebiyatındaki karşılığı ise mersiyedir.

Yukarıda numaralanmış bölümlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. ---- adlı destanda Müslüman Kırgızlarla Putperest Kalmuklar arasındaki mücadele anlatılır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Manas* B) *Bozkurt*
C) *Ergenekon* D) *Battal Gazi*
E) *Koroğlu*

5. I. Şaman
II. Âşık
III. Baksı
IV. Kam
V. Ozan

Yukarıdakilerin hangileri İslamiyet öncesinde törenleri yöneten kişilere verilen adlardan biri değildir?

- A) I. ve III. B) Yalnız II C) III. ve IV.
D) IV. ve V. E) Yalnız V

6. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet öncesi Türk edebiyatına ait bir terim değildir?

- A) Sığır B) Sav C) Kopuz
D) Sagu E) Tapşırma

7. Tag taga kavuşmas, kiş kişike kavuşur.
(Dağ dağa kavuşmaz, kişi kişiye kavuşur.)

Ermegüke bulıt yük bolır.
(Tembele bulut yük olur.)

Alın arslan tutar, küçin sıçğan tutmas.
(Hile ile aslan tutulur, güç ile sıçan tutulmaz.)

Yukarıdaki metinlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) *Divanü Lügati't Türk* aracılığıyla günümüze kadar ulaşabilmiştir.
B) Sav örnekleridir.
C) Yabancı sözcükler yok denecek kadar azdır.
D) Yazılı edebiyat dönemi ürünleridir.
E) Anlamsal yoğunluk vardır.

İSLAM ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI / İSLAMİ DÖNEM İLK ESERLER

8. I. Dinî konuların ele alınması
II. Didaktik özellikler taşıması
III. Mutlu sonla bitmesi
IV. Tarihî gerçekliği olan bir olayın işlenmesi
V. Zaman ve mekân kavramının belirli olması
VI. Anonim nitelikler taşıması

Yukarıdakilerin hangileri masallarda ve doğal destanlarda ortaktır?

- A) I. ve III. B) II. ve IV. C) V. ve VI.
D) Yalnız V E) Yalnız VI

9. Türk edebiyatının en eski dönemlerine örneklerin çoğu *Divanü Lügati't Türk* adlı eser aracılığıyla günümüze ulaşmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin *Divanü Lügati't Türk* aracılığıyla günümüze ulaştığı söylenemez?

- A) Destan parçaları B) Sagular C) Savlar
D) Semailer E) Koşuklar

10. Türkçenin Arapça ile boy ölçüşebilecek zenginlikte bir dil olduğunu kanıtlamak için Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan *Kutadgu Bilig* 1072 yılında kaleme alınmış ansiklopedik nitelikli bir sözlüktür.

Bu cümledeki bilgi yanlışlığı aşağıdakilerin hangisiyle giderilebilir?

- A) Cümlede özellikleri verilen eseri Kaşgarlı Mahmut değil, Yusuf Has Hacip kaleme almıştır.
B) *Kutadgu Bilig* 1072 yılında değil, 1069 yılında kaleme alınmıştır.
C) *Kutadgu Bilig* Türkçenin Arapçaya değil, Farsçaya karşı üstünlüğünü kanıtlamak için yazılmıştır.
D) Cümlede özellikleri verilen eser sözlük değil, bir siyasetname örneğidir.
E) Cümlede özellikleri verilen eser *Kutadgu Bilig* değil, *Divanü Lügati't Türk*'tür.

11. **Aşağıdakilerden hangisi *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde geçen öykülerden biri değildir?**

- A) *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul*
B) *Kalyanamkara ve Papamkara Hikâyesi*
C) *Kazılık Koca Oğlu Yegenek*
D) *Uşun Koca Oğlu Segrek*
E) *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi*

12. ---- Anadolu'nun fethini ve bu fetihlerdeki kahramanları anlatan Türk destanlarından.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Danişmend Gazi B) Bozkurt C) Şu
D) Ergenekon E) Köroğlu

13. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi karşısında verilen yapıtla ilişkilendirilemez?**

- A) Kaşgarlı Mahmut - *Divanü Lügati't Türk*
B) Hoca Ahmet Yesevi - *Divan-ı Hikmet*
C) Vezir Tonyukuk - *Orhun Kitabeleri*
D) Kayıkçı Kul Mustafa - *Genç Osman Destanı*
E) Edip Ahmet Yükneki - *Divan-ı Hikmet*

14. **Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

- A) İlk mutasavvıf Türk şairi Hoca Ahmet Yesevi'dir.
B) İslamiyet'in etkisi altında ortaya konulan ilk eser *Kutadgu Bilig*'dir.
C) "Koşuk" nazım biçimi İslamiyet sonrası edebiyatımızda "koşma" adını almıştır.
D) Söylev türünün edebiyatımızdaki ilk örneği "Orhun Yazıtları" kabul edilir.
E) Çok yakın dönemde meydana gelen tarihî bir olayın bir ozan tarafından nazma çekilmesiyle doğal destanlar oluşur.

HALK EDEBİYATI

GENEL ÖZELLİKLER - ANONİM HALK EDEBİYATI

1. Aşağıdakilerin hangisinde Halk edebiyatı ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Günlük yaşamda kullanılan, sade bir dil tercih edilmiştir.
- B) Söz sanatlarına önem verilmiş, soyut bir şiir anlayışı benimsenmiştir.
- C) Daha çok hece ölçüsü kullanılmış, ağırlıklı olarak şiir alanında gelişmiştir.
- D) İslamiyet öncesi sözlü edebiyat geleneğinin bir devamıdır.
- E) Şiir ve müzik (ezgi) iç içedir.

2. Halk edebiyatında, söyleyeni belli olmayan, halkın ortak malı sayılan ürünler ----, âşık adı verilen halk sanatçıları tarafından ortaya konan ürünler ----, dinî, tasavvufî düşünceyi yayma amacıyla ortaya konan ürünler ---- başlığı altında ele alınır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) âşık edebiyatı - anonim halk edebiyatı - tekke ve tasavvuf edebiyatı
- B) âşık edebiyatı - tekke ve tasavvuf edebiyatı - anonim halk edebiyatı
- C) anonim halk edebiyatı - tekke ve tasavvuf edebiyatı - âşık edebiyatı
- D) anonim halk edebiyatı - âşık edebiyatı - tekke ve tasavvuf edebiyatı
- E) tekke ve tasavvuf edebiyatı - anonim halk edebiyatı - âşık edebiyatı

3. Aşağıdakilerden hangisi mani türleri arasında gösterilemez?

- A) Düz mani
- B) Cinaslı mani
- C) Yedekli mani
- D) Devriye
- E) Karşılıklı mani (deyiş)

4. Ak üzüm asmasıyım
Fabrika basmasıyım
Bana doktor ne gerek
Ben sevda hastasıyım

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Serbest ölçüyle yazılmıştır.
- B) Yalın bir söyleyişi vardır.
- C) Uyak düzeni "aaxa" biçimindedir.
- D) Nazım birimi dördüktür.
- E) Anlatılmak istenen son iki dizede verilmiştir.

5. Aşağıdakilerden hangisi anonim halk edebiyatı şiir biçimlerinden biri değildir?

- A) Ağıt
- B) Ninni
- C) Mani
- D) Türkü
- E) Koşma

6. Aşağıdakilerden hangisi orta oyununun bölümlerinden biri değildir?

- A) Giriş
- B) Muhavere
- C) Fasil
- D) Bitiş
- E) Doğaçlama

7. I. Ağırlıklı olarak savaş konusu işlenir.
II. Çağın sosyal yapısı, iç mücadeleleri hikâyeye yansıtılabilir.
III. Anlatıcılar az çok kültürlü kişilerdir.
IV. Hikâyeler yalnızca şiir biçiminde anlatılır.
V. Daha çok, gerçeğe yakın olaylar ele alınır, olağanüstülükler sınırlıdır.

Yukarıda verilenlerden hangileri halk hikâyeleri için söylenemez?

- A) I. ve III.
- B) I. ve IV.
- C) II. ve IV.
- D) II. ve V.
- E) IV. ve V.

GENEL ÖZELLİKLER - ANONİM HALK EDEBİYATI

8. Aşağıdakilerin hangisinde ayraç içinde verilen kavram yapılan açıklamayla **uyuşmamaktadır**?

- A) Taklitler yaparak, hoş hikâyeler anlatarak halkı eğlendiren, tek kişiden oluşan güldürü ustası (Meddah)
- B) Bir şeyin adını anmadan, niteliklerini üstü kapalı söyleyerek o şeyin ne olduğunu bulmayı dinleyene veya okuyana bırakan oyunlu sözler (Fıkra)
- C) Halk edebiyatı ürünlerinde birine, insanların sevgi ve ilgisinden yoksun kalıp nefretlerine uğraması dileğinde bulunmak, ilenmek, lanet etmek, lanetlemek (Kargış)
- D) Sahne, perde, dekor, suflör kullanmadan halkın ortasında palanga adı verilen bir meydana oynanan Türk halk tiyatrosu (Orta oyunu)
- E) Deve derisinden veya mukavvadan kesilip boyanmış insan biçimlerini beyaz bir perde üzerine arkadan ışık vererek yansıtma yoluyla oynatmaya dayalı bir gösteri oyunu (Karagöz)

9. Aşağıdakilerden hangisi Karagöz ve orta oyununda görülen ortak karakterlerden biridir?

- A) Çelebi
- B) Denyo
- C) Pişekâr
- D) Hacivat
- E) Kavuklu

10. Halk edebiyatında birinci dizesi 7 heceden az, anlamlı ya da anlamsız bir söz ya da söz grubu olan manilere ---- mani, düz maninin sonuna aynı kafiyede iki dize daha eklenerek söylenen manilere ---- mani, kişilerin karşılıklı olarak birbirlerine söyledikleri manilere ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) deyiş - yedekli - kesik
- B) yedekli - kesik - deyiş
- C) kesik - yedekli - deyiş
- D) deyiş - kesik - yedekli
- E) yedekli - deyiş - kesik

- 11. I. Bilmece
- II. Fıkra
- III. Tekerleme
- IV. Masal
- V. Koçaklama

Yukarıda verilenlerden hangileri anonim halk edebiyatının sözlü ürünleri arasında **gösterilemez**?

- A) I. ve II.
- B) I. ve III.
- C) II. ve IV.
- D) II. ve V.
- E) Yalnız V

12. Yeşil kurbağalar öter göllerde
Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız kaldım çöllerde
Tez gel ağam tez gel eğlenmeyesin
Elde güzel çoktur evlenmeyesin
Eğin'in etrafı dağdır meşedir
İçinde oturan beydir paşadır
Yüz elli mahalle beş yüz köşedir
Tez gel ağam tez gel eğlenmeyesin
Elde güzel çoktur evlenmeyesin

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

- A) Nazım biçimi türküdür.
- B) Tapşırma geleneği sürdürülmüştür.
- C) "Bent" ve "kavuştak" bölümleri vardır.
- D) 6+5 duraklı hece vezniyle yazılmıştır.
- E) Söyleyici "ayrılık acısı"nı dile getirmiştir.

13. Halk edebiyatında türkülerin konusu ve şekli devirden devire ve yöreden yöreye değişir. Bazıları yörelerine göre ---- gibi adlar alır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi **getirilemez**?

- A) kırık
- B) kayabaşı
- C) bozlak
- D) hoyrat
- E) cönk

HALK EDEBİYATI

GENEL ÖZELLİKLER - ANONİM HALK EDEBİYATI

1. Dandini dandini danaylık
Benim oğlum on aylık
On olmasın beş olsun
Güzellere eş olsun

Benim yavrum uyuyacak
Uyuyup da büyüyecek
Büyüyüp de yürüyecek
Anasını güldürecek

Bu dizeler Halk edebiyatı nazım biçimlerinden hangisine aittir?

- A) Mani B) Türkü C) Ninni
D) Semai E) Ağıt

2. **Aşağıdakilerden hangisi Karagöz oyunuyla ilişkilendirilemez?**

- A) Göstermelik B) Nareke
C) Perde gazeli D) Yenidünya
E) Yardak

3. Ooooo
İğne iplik
Derme diplik
Çelik çubuk
Sen çık
Karnım aç
Karnına kapak aç
Değirmene kaç
Değirmenin kapısı kitli
Hey başı bitli

Bu dizeler aşağıdakilerden hangisini örneklerdir?

- A) Tekerleme B) Mani C) Türkü
D) Ninni E) Bilmece

4. Ayağı
Kuşlardan bir kuş gördüm
Var başında ayağı
Üstad manici isen
Aç maniden ayağı

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kesik mani örneğidir.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Ulama yoktur.
D) Cinaslı uyak kullanılmıştır.
E) Anonim halk edebiyatı ürünüdür.

5. I. Orta oyunu
II. Karagöz
III. Meddah
IV. Köy seyirlik oyunları
V. Fıkra

Yukarıda verilenlerden hangileri halk edebiyatının göstermeye bağlı türleri arasında gösterilemez?

- A) I. ve III. B) I. ve IV. C) II. ve IV.
D) II. ve V. E) Yalnız V

6. I. Şive taklitlerinden yararlanma
II. Yazılı bir metne bağlı olmama
III. Söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanma
IV. Tek kişilik gösteri özelliği gösterme
V. Gölge oyunu olma

Yukarıda verilenlerden hangileri Karagöz, orta oyunu, meddah ve köy seyirlik oyunlarının ortak bir yönü değildir?

- A) I. ve III. B) I. ve IV. C) II. ve IV.
D) II. ve V. E) IV. ve V.

GENEL ÖZELLİKLER - ANONİM HALK EDEBİYATI

7. Halk hikâyeleriyle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Gelişip yayılmalarında saz şairlerinin önemli rolü vardır.
- B) Tarihî bir gerçekliğe dayanabilir.
- C) Anlatılan olaylar toplum içinde gerçekleşir, fertler ve toplum tabakaları arasında geçer.
- D) Kahramanları daha çok, olağanüstü kişilerden oluşur.
- E) Aşk ve kahramanlık gibi olaylar ele alınır.

8. Ufacık mermer taşı
İçinde beyler aşısı
Pişirirsen aş olur
Pişirmezsene kuş olur
(Yumurta)

Bu dizeler aşağıdakilerden hangisini örneklerdir?

- A) Ninni
- B) Masal
- C) Atasözü
- D) Tekerleme
- E) Bilmecce

9. Karagöz oyunundaki Karagöz'ün orta oyunundaki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zenne
- B) Pişekâr
- C) Çelebi
- D) Kavuklu
- E) Külhanbeyi

10. I. Arzu ile Kamber
II. Tahir ile Zühre
III. Derdiyok ile Zülfüsiyah
IV. Ferhat ile Şirin
V. Şehrazat

Yukarıda verilenlerden hangileri edebiyatımızdaki önemli halk hikâyeleri arasında gösterilemez?

- A) I. ve II.
- B) I. ve IV.
- C) II. ve III.
- D) II. ve V.
- E) Yalnız V

11. Aşağıdakilerden hangisi anonim halk edebiyatının hem nazım hem nesir biçiminde oluşturulabilen türlerinden biridir?

- A) Bilmecce
- B) Masal
- C) Fıkra
- D) Mani
- E) Türkü

12. Silah getir şu kartalı vuralım
Dalgıç getir şu gelini bulalım
Gelinsiz köye nasıl varalım
Kızılırmak yedin allı gelini
Gelini gelini suna boylumu
Köprüye varınca köprü yıkıldı
Üç yüz atlı birden suya döküldü
Nice yiğitlerin boynu büküldü
Kızılırmak yedin allı gelini
Gelini gelini suna boylumu

Bu dizeler aşağıdakilerden hangisini örneklerdir?

- A) Mani
- B) Ağıt
- C) Ninni
- D) Destan
- E) Tekerleme

13. Masallarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulusal nitelikler taşıyan metinlerdir.
- B) Eğitici amaçlıdır.
- C) Genellikle mutlu sonla biter.
- D) Bilinmeyen bir yerde ve zamanda geçer.
- E) Olağanüstü olaylar anlatılır.

14. Genellikle gerçek olaylardan yola çıkılarak öğreticiliği amaçlayan, gülmece ögesini ön planda tutan, sözlü gelenekte yaşayan mini öyküçüklere ne ad verilir?

- A) Masal
- B) Tekerleme
- C) Fıkra
- D) Ninni
- E) Halk hikâyeleri

HALK EDEBİYATI

ÂŞIK EDEBİYATI

1. **Âşık adı verilen halk şairlerinin sözlü ürünlerinin kaydedildiği el yazması defterlere ne ad verilir?**

A) Cönk B) Yenidünya C) Göstermelik
D) Kargış E) Tapşırma

2. Bülbüle gül yarar deveye diken
Çiledir âşıkın boynunu büken
Tarlasına haram tohumu eken
Helâl mahsulünü biçer mi bilmem

Bu dizeler biçim ve içerik özelliklerine göre aşağıdakilerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Taşlama B) Koçaklama C) Türkü
D) Ağıt E) Güzelleme

3. **Aşağıdakilerden hangisinde âşık edebiyatına ait şiir biçimleri doğru olarak verilmiştir?**

A) Varsağı - semai - nutuk - türkü
B) Koşuk - destan - semai - varsağı
C) Koşma - semai - varsağı - destan
D) Mani - koşma - semai - şathiye
E) Şarkı - devriye - semai - destan

4. (I) Âşık edebiyatının en uzun nazım biçimi destanlardır. (II) Destanlar dörtlük nazım birimiyle oluşturulur. (III) Dörtlük sayısı 33-99 arasında değişir. (IV) Hece ölçüsünün 11'li kalıbıyla yazılan destanların son dörtlüğünde şair mahlasını söyler. (V) Destanlarda toplumun hafızasına kazanmış kahramanlık, savaş, göç, afetler, felaketler gibi konular işlenebileceği gibi esnaf destanı, yaş destanı, hayvan destanları, bekçi destanları gibi konuları içeren destanlar da vardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Yürü bre Bulgar dağı
Hemen dağlar sende m'olur
Yaylalı sümbüllü yurtlar
Büyük evler sende m'olur

Bu dizeler biçim ve içerik özelliklerine göre aşağıdaki nazım biçimlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) Varsağı B) Koşma C) Semai
D) Destan E) Devriye

6. Koşma, âşık edebiyatında en çok kullanılan nazım biçimidir. Aşk, doğa güzellikleri, ayrılık, insanlık sevgisi, ölüm, sevgi, yiğitlik gibi konuların işlendiği koşmalar konularına göre ---- gibi adlarla anılır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) ağıt B) güzelleme C) taşlama
D) nefes E) koçaklama

7. 16. yüzyılın sonları ile 17. yüzyılın başlarında yapıldığı sanılan ---- âşık edebiyatının en büyük şairi kabul edilir. Göçebe yaşamının vazgeçilmez bir parçası olan doğa, onun şiirinin başlıca temalarından biridir. Yaşadığı, gezip gördüğü yörelerin doğasını görkemli bir biçimde dile getirir. Sevgi, şiirinde doğanın ayrılmaz bir parçasıdır. Yaşadığı çağda yetişmiş başka saz şairlerinin tersine Divan şiirinin etkisinden uzak kalmıştır. Deyim ve benzetmelerle halk şiirinde kendine özgü bir şiir evreni kurmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Aşık Ömer B) Gevheri C) Seyrani
D) Köroğlu E) Karacaoğlan

ÂŞIK EDEBİYATI

8. I. Hecenin 11'li kalıbıyla yazılır.
II. Uyak düzeni abab, cccb, dddb biçimindedir.
III. Konularına göre koçaklama, taşlama, varsa-
ğı, destan gibi adlar alır.
IV. Âşık edebiyatı nazım biçimidir.
V. Dörtlük sınırlaması yoktur.

**Yukarıda verilenlerden hangileri koşmanın özel-
likleri arasında gösterilemez?**

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

9. **Semai ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi
söylenemez?**

- A) Hece vezninin 11'li kalıbıyla yazılır.
B) Kendine has bir ezgiyle söylenir.
C) Aşk, sevgi, ayrılık, özlem, tabiat güzellikleri gi-
bi konular işlenir.
D) Son dörtlükte tapşırıma yer verilir.
E) Karacaoğlan ve Erzurumlu Emrah bu türün
yetkin örneklerini vermiştir.

10. **Aşağıdaki sanatçıların hangisinin divanı yok-
tur?**

- A) Âşık Ömer B) Dertli C) Yunus Emre
D) Karacaoğlan E) Bayburtlu Zihni

11. I. Pir Sultan Abdal
II. Karacaoğlan
III. Âşık Ömer
IV. Koroğlu
V. Gevheri

**Yukarıda verilen âşık edebiyatı sanatçılarından
hangileri şiirlerini sadece hece vezniyle yaz-
mıştır?**

- A) I, II, ve IV. B) II, ve IV. C) II, ve V.
D) III, ve IV. E) IV, ve V.

12. I. Ait oldukları edebiyat geleneği
II. Nazım birimi sayıları
III. Uyak düzenleri
IV. Ölçüleri
V. Nazım birimleri

**Yukarıda verilenlerin hangileri koşma ve des-
tanın ortak yönleri arasında gösterilemez?**

- A) I. ve III. B) Yalnız II C) II. ve III.
D) III. ve IV. E) Yalnız V

13. **Aşağıdaki yapıtlardan hangisi Bayburtlu Zih-
ni'ye aittir?**

- A) *Sazımdan Sesler* B) *Makalat*
C) *Risaletü'n Nushiyye* D) *Deyişler*
E) *Kitab-ı Hikâye-i Garibe*

14. **Aşağıda verilen açıklamaların hangisi ayraç
içindeki sanatçıyla ilişkilendirilemez?**

- A) 16. yüzyılda yaşamış, Bolu Beyi'nden babası-
nın intikamını almak için dağa çıkarak eşkıya
olmuştur. Yiğitçe ve coşkun bir edayla söyle-
diği koçaklamalarıyla tanınır. (Dadaloğlu)
B) Âşık edebiyatının en çok ürün veren sanatçı-
larından. Divan şiirinin âşıklar arasında ya-
yılmasına öncülük etmiş hem hece hem aruz
vezniyle şiirler yazmıştır. (Âşık Ömer)
C) Toplumsal olayların dışında kalarak halk dili
ve hece vezniyle yazdığı şiirlerinin yanı sıra
aruz vezniyle de yazdığı şiirleri vardır. (Gevheri)
D) Hem Divan hem de halk şiiri türündeki yapıt-
larıyla ünlenmiştir. Gördüğü haksızlıkları hiciv-
leriyle ortaya koymuş; ününü âşık tarzında,
hece ölçüsüyle yazdığı şiirleriyle sağlamıştır.
(Bayburtlu Zihni)
E) Sivas'ta doğmuş, çocukluğunda geçirdiği çi-
çek hastalığı nedeniyle 7 yaşından itibaren
görme engelli olarak şiirlerini yazmıştır. Şiirle-
rinde insan, yurt ve doğa sevgisini dile getiren
sanatçıyı edebiyatımıza Ahmet Kutsi Tecer ta-
nıtmıştır. (Âşık Veysel)

HALK EDEBİYATI

ÂŞIK EDEBİYATI

1. Ölen bir kişinin ardından söylenen şiirlere İslamiyet öncesi Türk edebiyatında ----, Halk edebiyatında ----, Divan edebiyatında ise ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) sagu - ağıt - mersiye
B) sagu - mersiye - ağıt
C) ağıt - sagu - mersiye
D) ağıt - mersiye - sagu
E) mersiye - ağıt - sagu

2. Aşağıdaki sanatçıların hangisi bütün şiirlerini hece vezniyle yazmıştır?

- A) Aşık Veysel B) Gevheri C) Yunus Emre
D) Bayburtlu Zihni E) Aşık Ömer

3. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Saz şairlerinin dudak ünsüzleri olan "b, f, m, p, v" harflerini kullanmadan söylediği şiirlere "lebdeğmez" adı verilir.
B) Saz şairinde âşığın son dörtlükte kendi adını belirtmesine "kavuştak" adı verilir.
C) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan Varsak Türklerinin söyledikleri 8'li hece vezniyle yazılan ve içinde "be hey, bre, hey" gibi ünlemlerin yer aldığı şiirlere "varsağı" adı verilir.
D) Âşıkların kendi aralarında yaptıkları yarışma ve atışmalarda şiire giriş yapıp karşı tarafın aynı kafiyeye cevap vermesini istemeye "ayak açmak" denir.
E) Satirik şiir türüne giren taşlamaların edebiyatımızdaki en önemli sanatçıları Everekli Âşık Seyrani ve Bayburtlu Zihni'dir.

4. Dinleyin ağalar medhin eyleyim
Elma yanaklımın kara kaşlımın
O gül yüzlerine kurban olayım
Dal gerdanlımın da sırma saçlımın

O yârin açılmış gülü goncedir
Boyu fidan belli gayet incedir
Mutâbık fakirce hemen bencedir
İpek poşulumun güneş başlımın

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Redif ve kafiyeden yararlanılmıştır.
B) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) Duraklarda belli bir kurala uyulmamıştır.
D) Uyak düzeni abab, cccb biçimindedir.
E) Bir güzelleme örneğidir.

5. Aşağıdakilerden hangisi aruzla yazılan halk edebiyatı nazım biçimi değildir?

- A) Selis B) Varsağı C) Kalenderi
D) Satranç E) Vezni-aher

6. Âşık edebiyatında rüya; kişinin şiir söyleme yeteneği kazanmasında, dini bilgiler ile ledün ilmini öğrenmesinde, kişinin âşıklık özellikleri kazanmasında önemli bir etkidir. Görülen bir rüya sonrasında manevi bir değişime uğrayarak âşık olmaya ---- adı verilir. İnanişâ göre âşık olmak için ya usta yanında yetişmek ya da mutlaka bir pirden el almak gerekir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) atışma B) usta-çırak C) muamma
D) bade içme E) mahlas alma

ÂŞIK EDEBİYATI

7. Huzûri dertlidir sâdık yârine
Dertsizlerin ağyârı ne yârî ne
Yâr vadetti gelmesini yarına
Yara yarem karşı durdum o yâre

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cinaslı uyaktan yararlanılmıştır.
B) Tapşırma geleneği sürdürülmüştür.
C) Yinelemelerden yararlanılmıştır.
D) Koçaklama örneğidir.
E) Ulamalardan yararlanılmıştır.

8. Aşağıdaki şiirlerin hangisi ayraç içinde verilen kavramla ilişkilendirilemez?

- A) Köroğlu düşer mi yine şanıdan
Ayırır çoğunu er meydanından
Kırat köpüğünden düşman kanından
Çevrem dolup şalvar ıslanmalıdır
(Koçaklama)
- B) Kömür gözlüm ne salının karşımda
Gündüz hayalimde, gece düşümde
Bir güzelin sevdası var başımda
Yâr sevdası çetin olur yaradan
(Güzelleme)
- C) Sene bin iki yüz altmış beş tamam
Okunur ezanlar boş bekler imam
Seyrani bu nutkun sonu vesselam
İnanın dünyanın ucuna kaldık
(Taşlama)
- D) Topun dumanı da ağmış havaya
Gözlerim yavrumu dönmez sılaya
Koltuğuna girmiş çifte sıhıya
Yoksa yavrum seni vurdular m'ola
Kefensiz kabire koydular m'ola
(Ağıt)
- E) Duman durmuş Arzılı'nın dağına
Yol ıramış varamamış köyüne
Haber verin aşiretin beyine
Gurbanlar olurum yaralı beyim
(Semai)

9. Aşağıdakilerden hangisi âşık edebiyatı nazım biçimleri arasında gösterilemez?

- A) Koşma B) Semai C) Nutuk
D) Varsağı E) Destan

10. Aşağıda verilen açıklamaların hangisi ayraç içindeki sanatçıyla ilişkilendirilemez?

- A) 17. yüzyılda âşıklık geleneğinin divan şiirine doğru kaymasına neden olmuş, bu edebiyatın dil ve üslup özelliklerinin âşıklar arasında yaygınlaşmasını sağlamıştır. (Pir Sultan Abdal)
- B) 17. yüzyıl yeniçeri şairlerindedir. Devrin tarihî olaylarını işlemiş, *Genç Osman Destanı* adlı şiiriyle ünlenmiştir. (Kayıkçı Kul Mustafa)
- C) 19. yüzyılın önemli halk şairlerindedir. Dönemindeki sosyal olayları ve kişileri çok sert bir dille hicvetmiştir. (Seyrani)
- D) 20. yüzyıl âşıklarındandır. Hece ölçüsünü büyük bir ustalıkla kullanmış, sosyal konuları, İslami duyarlığı, yabancılaşma ve gurbet duygularını dile getirmiş, *Mihriban* adlı şiiriyle ünlenmiştir. (Abdürrahim Karakoç)
- E) 2002 yılında vefat eden ünlü âşık, duygu ve düşüncelerini sazının yanı sıra kalemiyle de çeşitli gazete ve dergilerde dile getirmiştir. (Mahzuni Şerif)

11. Bir üstada olsam çırak
Bir olurdu yakın ırak
Kemiğim yapsalar tarak
Yâr zülfünün tellerine

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım biçimi semaidir.
B) I. ve II. dizeler arasında tunç uyak vardır.
C) Düz uyak düzeni vardır.
D) Redif vardır.
E) Ulama vardır.

HALK EDEBİYATI

TEKKE-TASAVVUF EDEBİYATI

1. Bencileyin yüzü kara
Gelmemiştir hiçbir dahi
Ben ettiğim yazıkları
İtmemiştir hiçbir dahi
- Daim işim nefis arzusu
Silinmedi gönlüm pası
Bencileyin Hakk'a asi
Olmamıştır hiçbir dahi
- Biçim ve içerik özelliklerine göre bu dizeler Halk edebiyatı nazım biçimlerinden hangisine aittir?**
- A) Koşma B) Türkü C) Nutuk
D) Destan E) İlahi

2. **Aşağıdakilerden hangisi tekke-tasavvuf edebiyatı ürünü değildir?**
- A) *Makalat* B) *Kitab-ı Miglate*
C) *Divan-ı İlahiyat* D) *Kitabı Hikâye-i Garibe*
E) *Risaletü'n Nushiyye*

3. (I) 17. yüzyılda yaşayan en büyük tekke-tasavvuf şairi Yunus Emre, günümüze uzanan bir dil köprüsü, insandan insana uzatılmış sevgi, kardeşlik, hoşgörü elidir. (II) Devrinin Türkçesinde yer alan ve halk tarafından da rahatlıkla anlaşılınan Arapça ve Farsça sözcükleri kullanmıştır ancak Yunus'un dili oldukça arı bir Türkçedir. (III) Şiirlerinde çevresinden, eşyadan, doğadan, dünyevi değerlerden söz etse de o maddi değerleri hiçbir zaman amaç olarak görmemiş, ilahi aşkı hedeflemiştir. (IV) Şiirlerinde hem aruz hem de hece veznini kullanmıştır. (V) *Divan'ı* ve *Risaletü'n Nushiyye* adlı mesnevi türünde bir yapıtı vardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. **Daha çok şatihyeleriyle tanınan tekke-tasavvuf edebiyatı sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Hacı Bayram Veli B) Yunus Emre
C) Pir Sultan Abdal D) Kaygusuz Abdal
E) Erzurumlu İbrahim Hakkı

5. **Aşağıdakilerden hangisi tekke-tasavvuf edebiyatı nazım biçimlerinden değildir?**

- A) Koşma B) İlahi C) Nutuk
D) Devriye E) Nefes

6. **Aşağıdakilerden hangisi nefes türündeki şiirleriyle ünlü şairdir?**

- A) Yunus Emre B) Hüdai C) Ahmet Yesevi
D) Aşık Veysel E) Pir Sultan Abdal

7. I. Dıştan bakıldığında dinî kurallara aykırı gibi gözükse ancak tasavvufi anlamda bir gerçeği ifade eden şiirlerdir. (Nefes)

- II. Alevi ve Bektaşî şairleri tarafından cem ayinlerinde ve toplantılarda kendine özgü bir besmeleyle okunmak için yazılmış olan şiirlerdir. (Şatihye)

- III. Yaratılışın başlangıcını, yaratılış döngüsünü anlatan şiirlerdir. (Devriye)

- IV. Tarikata yeni girecek olan kişilere tarikat kurallarını öğretmek, onları irşat etmek için müritlerin söylediği şiirlerdir. (Nutuk)

- V. Allah'ı övmek, ona dua etmek için yazılıp makamlarla okunan şiirlerdir. (İlahi)

Yukarıdaki açıklamalarla ilgili olarak aşağıda verilen kavramlardan hangi ikisi yer değiştirirse bilgi yanlışı giderilmiş olur?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III.
D) III. ve IV. E) IV. ve V.

TEKKE-TASAVVUF EDEBİYATI

8. Tekke tasavvuf edebiyatında Allah'ı övmek ve ona yalvarmak için söylenen şiirlere ----, pirlerin ve müşitlerin tarikata yeni giren dervişlere tarikat derecelerini ve tarikat adabını öğretmek için söylenen şiirlere ----, Bektaşî şairlerin söyledikleri tasavvuf içerikli, vahdet-i vücud düşüncesini işleyen şiirlere ----, tasavvuftaki devir kuramını anlatan şiirlere ----, inançlarla teklifsizce, alaylı bir dille söder gibi görünen şiirlere ise ---- adı verilir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) ilahi - şathiye - devriye - nefes - nutuk
B) nefes - nutuk - devriye - şathiye - ilahi
C) ilahi - nutuk - nefes - devriye - şathiye
D) şathiye - ilahi - nefes - nutuk - devriye
E) devriye - nutuk - ilahi - şathiye - nefes

9. Aşağıdakilerin hangisinde tekke-tasavvuf edebiyatına ait ürünler doğru olarak verilmiştir?

- A) koçaklama - devriye - şathiye - nefes - ilahi
B) ilahi - nefes - nutuk - devriye - şathiye
C) ağıt - şathiye - nefes - ilahi - güzelleme
D) mani - nefes - ilahi - şathiye - devriye
E) nutuk - varsağı - deme - ilahi - şathiye

10. I. Şiir, dinî ve tasavvufî düşünceyi yaymak için bir araç olarak kullanılmıştır.
II. Dili, Divan şiirine göre hafif; âşık edebiyatına göre ağırdır.
III. Kurucusu olarak Ahmet Yesevi kabul edilir.
IV. Şiirlerde ağırlıklı olarak beyit nazım birimi kullanılmıştır.
V. Şiirler yalnızca hece vezniyle yazılmıştır.

Tekke-tasavvuf edebiyatıyla ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri söylenemez?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III.
D) III. ve IV. E) IV. ve V.

11. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi, karşısında verilen türde şiir yazmamıştır?

- A) Köroğlu - ilahi
B) Kaygusuz Abdal - şathiye
C) Bayburtlu Zihni - ağıt
D) Yunus Emre - mesnevi
E) Pir Sultan Abdal - nefes

12. Kıldan köprü yaptırmışsın
Gelsin kullar geçsin deyu
Hele biz şöyle duralım
Yiğit isen geç a Tanrı

Aşağıdaki sanatçıların hangisi "şathiye" adı verilen bu tür şiirlerle ünlenmiştir?

- A) Hacı Bayram Veli B) Yunus Emre
C) Kaygusuz Abdal D) İbrahim Hakkı
E) Pir Sultan Abdal

13. I. Yalnızca aruz vezniyle yazılır.
II. Yalnızca beyit nazım birimiyle yazılır.
III. En meşhur örneklerini Yunus Emre vermiştir.
IV. Çeşitli tarikatlara göre farklı isimler alabilir.
V. Tekke ve dergâhlarda makamla söylenir.

İlahi ile ilgili olarak yukarıdakilerden hangileri söylenemez?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve V.
D) Yalnız II E) Yalnız IV

14. Tasavvuf edebiyatında ruhun âlemi dolaşmasını konu edinen, insan ruhunun Allah'a ulaşmada geçirdiği evreleri ele alan şiirlere ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) şathiye B) devriye C) nutuk
D) ilahi E) kaside

HALK EDEBİYATI

TEKKE-TASAVVUF EDEBİYATI

1. Gel Hakk'a olma asi
Tâ gide gönlün pası
Dört kitabun ma'nisi
Var edeb öğren edeb

Gaflet içünden uyan
Edebsüz olma ey can
Ebedür aslı-ı iman
Var edeb öğren edeb

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nakarat bölümü vardır.
B) Didaktik nitelikler taşımaktadır.
C) Düz uyak düzeni vardır.
D) Cinaslı uyak vardır.
E) Tekke-tasavvuf edebiyatı nazım biçimlerinden "nutuk" örneğidir.

2. **Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

- A) Bir Allah dostunun olağanüstü hâllerini, kerametlerini ele alan kısa hikâyelerin toplandığı eserlere "menakıbname" adı verilir.
B) Tekke-tasavvuf edebiyatında insanın var oluşunu, yaratılış evrelerini konu edinen şiirlere "nefes" adı verilir.
C) Allah sevgisi ana başlığı altında dinî konuların işlendiği, hece vezniyle yazılan, tarikatlara göre değişik adlar alan şiirlere "ilahi" adı verilir.
D) Tasavvuf, Allah'ın varlığını, evrenin ve insanın oluşumunu "vahdet-i vücud" anlayışıyla açıklayan bir disiplindir.
E) Tekke-tasavvuf edebiyatı şairleri hem Divan hem âşık edebiyatından aldıkları nazım biçimlerini kullanmışlardır.

3. Nutuk, şathiye, ilahi, nefes tekke-tasavvuf edebiyatına; koşma, semai, varsağı, türkü âşık edebiyatına ait nazım biçimleridir.

Bu cümledeki bilgi yanlışı aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "tekke-tasavvuf" yerine "anonim" getirilerek
B) "şathiye" yerine "deme" getirilerek
C) "türkü" yerine "destan" getirilerek
D) "nefes" yerine "devriye" getirilerek
E) "semai" sözcüğü cümleden çıkarılarak

4. I. Niyazi Mısıf
II. Hacı Bayram Veli
III. Eşrefoğlu Rumi
IV. Erzurumlu Emrah
V. Hacı Bektaş Veli

Yukarıda verilenlerin hangileri tekke-tasavvuf edebiyatı şairi değildir?

- A) I, III. ve IV. B) II. ve V. C) III. ve IV.
D) Yalnız IV E) Yalnız V

5. **Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayrıç içinde verilen terime ait değildir?**

- A) Kişinin kendi varlığını Allah'ın varlığında yok etmesi, Allah'ın varlığından başka varlık tanımaması (Enel Hak)
B) Sufinin dünya işlerinden tamamen uzaklaşıp kendi varlığını da unutarak Allah ile bir olması, Allah'ta yok olması (Fenafillah)
C) Tasavvufta en üst mertebeye ulaşan, insanlara yol gösteren yetkin kişi (Zahit)
D) Kişinin bedensel arzularının bütünü (Nefis)
E) Bir tarikatın kurucusu ve yöneticisi olan kişi (Pir)

TEKKE-TASAVVUF EDEBİYATI

6. Aşağıdaki sanatçı-yapıt eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Kaygusuz Abdal - *Gevhername*
- B) Yunus Emre - *Risaletü'n Nushiyye*
- C) Hacı Bektaş Veli - *Makalat*
- D) Eşrefoğlu Rumi - *Müzekki'n Nüfûs*
- E) Hacı Bayram Veli - *Marifetname*

7. Gel öğüt vereyim öğüt alırsan
Hizmet eyle gene gülü bulunca
Kervan gider sakın geri kalırsın
Hemen elden koma yolu bulunca

Sil süpür kalbini sütten beyaz et
Öldürüp nefsini şeytandan arıt
Doksan dokuz ere çıktı Beyazıt
Hâline münasip eri bulunca

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tasavvufi terimler vardır.
- B) Şathiye örneğidir.
- C) Değişik türde uyaklar vardır.
- D) Redif vardır.
- E) Nazım birimi dörtlüktür.

8. 12. yüzyılda yaşayan ---- kendi adıyla bilinen ilk Türk tarikatını kurarak tasavvuf anlayışını yaymak için şiirler yazdı. Doğu lehçesiyle yazdığı Türkçe manzumelerini ---- adlı eserinde topladı. Öğrencileri İslamiyet'in Anadolu coğrafyasında yayılmasında önemli rol oynadı.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Hoca Ahmet Yesevi - *Divan-ı Hikmet*
- B) Yunus Emre - *Risaletü'n Nushiyye*
- C) Hacı Bektaş Veli - *Makalat*
- D) Kaygusuz Abdal - *Kitab-ı Miglate*
- E) Aziz Mahmut Hüdayi - *Mektubat*

9. Horasan ilinden Anadolu topraklarına gelerek Kırşehir'e yerleşen ---- burada İslam tasavvuf düşüncesinin yayılması için çaba göstermiştir. Çağın-
dan günümüze kadar uzanan etkisi vardır. Anadolu'daki alperen tipinin bir temsilcisi olarak görülmüş, yeniçeriler tarafından pir olarak değerlendirilmiştir. Kendisinden sonra onun adına bir tarikat kurulmuştur. Sanatçının tasavvufi düşüncelerini dile getirdiği *Makalat* adlı Arapça mensur bir eseri vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kaygusuz Abdal
- B) Mevlana
- C) Hacı Bektaş Veli
- D) Hatayi
- E) Aziz Mahmut Hüdayi

10. 16. yüzyılda yaşamış Türk-alevi halk şairi ve ozanıdır. Asıl adı Haydar'dır. Yaşamının büyük bölümü Sivas'ın Yıldızeli ilçesinin Banaz köyünde geçmiştir. Edebiyatımızda en çok nefes türündeki şiirleriyle tanınmış ve eserlerini yalnızca hece vezniyle yazmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuddusi
- B) Kul Himmet
- C) Eşrefoğlu Rumi
- D) Dertli
- E) Pir Sultan Abdal

11. Dağlar ile taşlar ile
Çağırayım Mevlam seni
Seherlerde kuşlar ile
Çağırayım Mevlam seni

Bilmişim dünya hâlini
Terk ettim kıyl ü kalini
Baş açık ayak yalını
Çağırayım Mevlam seni

Bu dizelerin nazım türü aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Nutuk
- B) Nefes
- C) Deme
- D) Devriye
- E) İlahi

DİVAN EDEBİYATI

GENEL ÖZELLİKLER - NAZIM BİÇİMLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi Divan edebiyatıyla ilgili olarak söylenemez?

- A) Nazım (şiiir), nesre (düzyazı) göre her zaman daha ön planda olmuştur.
- B) Genellikle yarım uyak kullanılmıştır.
- C) Şiirlerde parça güzelliğine önem verilmiştir.
- D) Duygu ve düşünceler, kalıplaşmış belli sözlerle yer verilerek anlatılmıştır.
- E) Anlamdan çok, söyleyiş önemsenmiştir.

2. Aşağıda ayraç içindeki terimlerden hangisi, birlikte verildiği açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) Gazelin beyitlerinin üstüne başka bir şair tarafından aynı ölçü ve uyakta ikişer dize ekleyerek yazılan şiirler (Terbi)
- B) Kasidede şairin adının geçtiği beyit (Taç beyit)
- C) Her beyti kendi içinde uyaklı, kısa aruz kalıplarıyla yazılan nazım biçimi (Mesnevi)
- D) Gazellerdeki ilk beyit (Makta beyit)
- E) Bütün beyitleri aynı güzellikte olan gazel (Yek-avaz gazel)

3. "Tuyuğ" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Mahlassız bir şiirdir.
- B) Uyak düzeni "aaxa" biçimindedir.
- C) Tek dörtlükten oluşur.
- D) Manideki gibi ilk iki dize doldurmaz.
- E) Divan şiirine Türkler tarafından kazandırılmıştır.

4. Aşağıdakilerin hangisinde "gazel" ile ilgili bir bilgi yanlıştır?

- A) Beyitlerinde aynı konunun işlendiği gazellere "yek-ahenk gazel" denir.
- B) İkinci beytine "hüsn-i matla", gazelin sondan bir önceki beytine ise "hüsn-i makta" denir.
- C) Kafiye düzeni, "aa, ba, ca, da..." şeklindedir.
- D) Beyit sayısı 5-15 arasında değişir.
- E) En güzel beytine "beyt-i berceste" denir.

5. (I) Divan şiirinde, "mazmun" adı verilen klişeleşmiş ortak sözler kullanılmıştır. (II) Kafiye, kulak için değil, göz içindir. (III) Beyit, dörtlük ve bent nazım birimiyle yazılan ortak şiir biçimleri kullanılmıştır. (IV) Şiirler, genel olarak insanın iç dünyasına yönelik soyut temalar üzerinedir. (V) Söz sanatlarına önem verilmemiş, şiirler olabildiğince ya-lın bir dille yazılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. Bir şairin şiirinden bir dize ya da beytin başka bir şairce alınıp yeni bir şiir yazılmasına ne ad verilir?

- A) Mahlas B) Nazire C) Tazmin
D) Lügaz E) Tehzil

GENEL ÖZELLİKLER - NAZIM BİÇİMLERİ

7. Aşağıdaki dizilerden hangisi, tümüyle Divan edebiyatı ürünlerinin adlarıdır?

- A) Müstezat - şarkı - ağıt - kaside - mersiye
- B) Gazel - terbi - sagu - kaside - methiye
- C) Hicviye - tuyuğ - gazel - şathiye - semai
- D) Tahmis - murabba - kaside - hicviye - kıt'a
- E) Mersiye - naat - mesnevi - devriye - gazel

8. Kamu bimârına cânân devâ-yı derd eder ihsân
Niçin kılmaz bana dermân beni bimâr sanmaz mı

Bazı gazelerde matla beytinin ardındaki beytin, yukarıdaki örnekte olduğu gibi ilk ve ikinci dizesinin ortasındaki sözcükler ilk dizinin sonundaki sözcüklerle kafiyelenir. **Bu tür gazellere divan şiirinde ne ad verilir?**

- A) Müreddef gazel
- B) Musammat gazel
- C) Müstezad gazel
- D) Hakimâne gazel
- E) Rindane gazel

9. Aşağıdakilerden hangisi, mesneviden alınmış bir beyittir?

- A) Gamze tigin çekti ol mah olma gaafil ey gönül
Kim mukarrerdir bu gün ölmek sana şiven bana
- B) Yetti bi-kesliğim ol gayete kim çevremde
Kimse yok çizgine gird-âb-ı belâdan gayrı
- C) Sayyad, bana bağışla kanın
Yandırma cefa oduna canın
- D) Hikmet-i dünyâ vü mâfihâ bilen ârif değil
Ârif oldur bilmeye dünyâ vü mâfihâ nedir
- E) Değildim ben sana mâil sen ettin aklımı zâil
Bana ta'n eyleyen gâfil seni görgeç utanmaz mı

10. Aşağıdakilerden hangisi bir gazelin matla beytidir?

- A) Âlemlere vücûdını Hak rahmet itmegin
Vîrâne-i dalâl olan âbâd olur gider
- B) Çeşm-i ma'lûle devâdur sürme-i hâk-i rehi
Nesne görmezdük eger ol tûtiyâyı görmesek
- C) Gel ey gönül zen-i dünyâyâ pâymâl olma
Olup mücerred-i gül beste-i ayâl olma
- D) Nigehe usturasın itdi niçe kana şerfk
Ortagı kâfir ile kıydı müselmâna
- E) Kayışı harcı dahi âşıkı sırtındandır
Derisin yüzse bütün yok diyemez fermâna

11. "Rubai" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aruzun kendine özgü 24 kalıbıyla yazılır.
- B) Türk şiirine İran edebiyatından geçmiştir.
- C) En büyük şairi, İranlı Ömer Hayyâm kabul edilir.
- D) Tek dörtlükten oluşur.
- E) Uyak düzeni axaa biçimindedir.

12. I. Kıt'a

II. Tuyuğ

III. Terkibibent

IV. Şathiye

V. Taştir

VI. Devriye

Yukarıda verilenlerden hangileri Divan edebiyatına ait nazım biçimleri **değildir?**

- A) I, II. ve V. B) I, V. ve VI. C) III. ve V.
- D) IV. ve VI. E) Yalnız VI

DİVAN EDEBİYATI

GENEL ÖZELLİKLER - NAZIM BİÇİMLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi bir gazelin makta beytidir?

- A) Nukl-ı la'lini idüp ta'biye câna sundı
Şîre-i cân ile itdi beni mest ü medhûş
- B) İki mihrâbı bozup şekli-i çelîpâ itmiş
Mûy-ı pîşânî vü ebrûsın idüp hem-âgûş
- C) Şeb-zinde-dâr-ı mihnet isek olmazuz melûl
Her subh-dem telâkkî-i feyz-i seherdeyüz
- D) Her gören şiftenün dîdeleri kalmışdur
Çekilen ag degül pîşgeh-i dükâne
- E) Nâbiyâ tâze metâ` ile pür itdün âlemi
Çârsûy-ı âlem-i endîşede zînet mi var

2. I. Kasidelerin ---- bölümünde asıl konuya geçilmeden önce kış, bahar, yaz, ramazan, bayram tasvirleri yer alır. (nesip)

II. ----, bir gazelin her dizesine bir kısa dize ekleyerek oluşturulan nazım biçimidir. (Kit'a)

III. ----, herhangi bir varlığın ya da nesnenin özellikleri söylenerek onu buldurmaya çalışan manzum bilmedir. (Lügaz)

IV. Küçük divan anlamına gelen ---- düzenlenişleri ve içerikleri divanlarla aynıdır, yalnızca içindeki şiir sayısı divana göre azdır. (divançelerin)

V. Alay ve şaka yollu yazılmış nazirelere "----" denir. (tehzil)

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde boş bırakılan yere, ayrıca içinde verilen söz getirilemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Aşağıdakilerden hangisinde "şarkı"yla ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Birinci dördlükte ikinci ve dördüncü dizeler, sonraki dördlüklerde dördüncü dizeler nakarattır.
- B) Dördlük sayısı sınırsızdır.
- C) Uyak düzeni, "abab, cccb, dddb, eeb..." biçimindedir.
- D) Divan edebiyatına Türkler tarafından kazandırılmıştır.
- E) 18. yy. şairi Nedim, bu türün en başarılı örneklerini vermiştir.

4. Bir şairin şiirine karşılık başka bir şair tarafından aynı şekil, vezin, kafiye ve redifle yazılan şiirlere "----" denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) hamse B) nazire C) muamma
D) mazmun E) taştir

5. Ahir ne bu cûşîş ne bu eyyâm kalır
Hâtırda ne cânan ne serencâm kalır
Son faslımızın şâm-ı garîbânında
Gül devrini hâtırlatacak câm kalır

Bu dizeler biçim ve içerik özelliklerine göre aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

- A) Tuyuğ B) Rubai C) Müseddes
D) Murabba E) Terbi